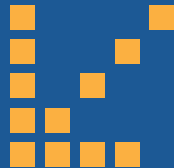
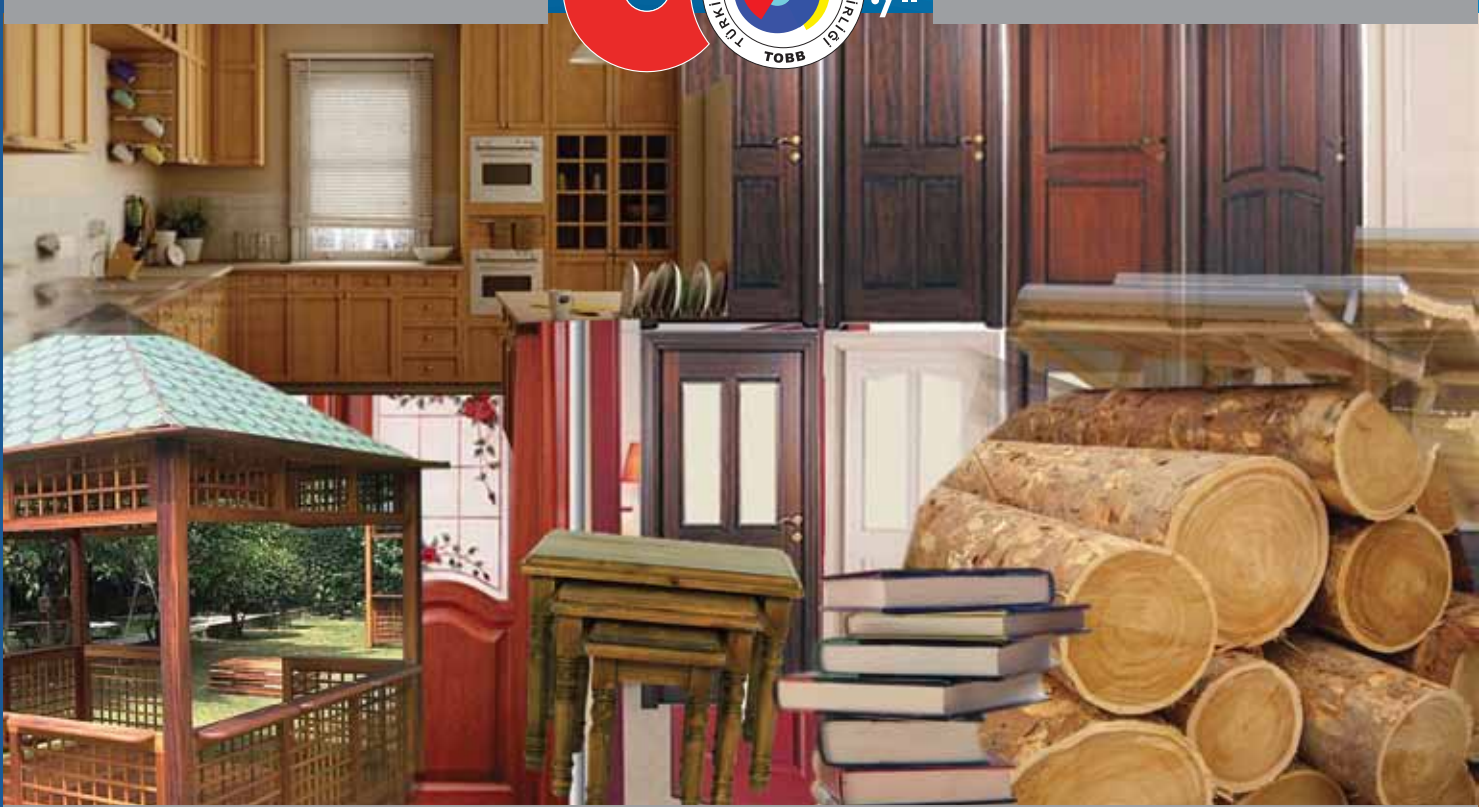

Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu 2011

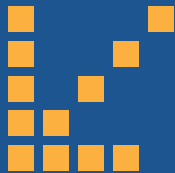

Aralık
2012

TÜRKİYE ORMAN ÜRÜNLERİ MECLİSİ SEKTÖR RAPORU 2011

Aralık
2012

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

ISBN : 978-605-137-188-7

TOBB Yayın Sıra No: 2012/172

TOBB yayınları için ayrıntılı bilgi
Yayın Müdürlüğünden alınabilir.

Tel : +90 (312) 218 20 00

Faks : +90 (312) 219 20 64

internet : www.tobb.org.tr

TOBB yayınlarına tam metin ve ücretsiz olarak internetten ulaşabilirsiniz.

Sayfa Düzeni ve Baskı : Sar Matbaası

Tel: (0312) 397 91 81- Ankara

ÖNSÖZ

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türk özel sektörünün en üst düzeyde yasal temsilcisi sıfatı ile özel sektörümüzün ihtiyaçları doğrultusunda çalışmalar yürütmüş, sorunlarına çözüm aramış ve özel sektörün istikrarlı bir biçimde gelişimine katkıda bulunmuştur.

Sektörlerimize daha kapsamlı hizmet sunulması ihtiyacı doğrultusunda ve bu hizmetlerin geliştirilmesi perspektifinde 18 Mayıs 2004 tarih ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 57'nci maddesine dayanılarak "Türkiye Sektör Meclislerinin Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği" hazırlanmıştır. 12 Şubat 2005 tarih ve 25725 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmeliğimize istinaden Birliğimiz şemsiyesi altında 52 adet Türkiye Sektör Meclisi oluşturulmuştur.

Türkiye Sektör Meclisleri Temmuz 2006 tarihinden bu yana faaliyetlerine devam etmektedir. Bu süreçte var olan ihtiyaç ve sektörden gelen talep üzerine meclis sayısı 59 olmuştur.

Türkiye Sektör Meclisleri, sektörün tüm ilgili taraflarını bünyesine alan entegre yapısıyla, yerel olduğu kadar uluslararası nitelik taşıyan sektörel bir bakış açısıyla ve bugünün yanında geleceği kuşatan strateji ve vizyonuyla, dünyadaki benzer örneklerinden daha kapsamlı hizmetler sunmaya yönelmiş bir yapıdır, sektörümüze ve ekonomimize büyük faydalar sağlama potansiyeli taşıyan önemli bir oluşumdur.

Meclisler; firmaların, sektörel kuruluşların ve ilgili kamu kurumlarının üst düzey yöneticileri ile temsilcilerini bünyesine katan önemli bir buluşma noktasıdır. Türkiye Sektör Meclisleri, yelpazesi içine aldığı tüm ekonomik sektörler için radikal bir adımı temsil etmektedir. Sektörel kurum ve kuruluşların tek bir çatı altında toplanabilmesi, sorunların çözümü ve sektörlerimizin ülke ekonomisine katkılarının artırılması yolunda önemli bir taahhüdün göstergesidir. Meclis içerisinde sağlanan birlik ve beraberlik ortamı, ortak görüşlerin oluşturulmasına ve ortak kararların alınmasına imkân sağlamıştır. Ortak kararlar doğrultusunda başlatılan girişimlerden ilgili merciler nezdinde daha olumlu sonuçlar alınmaktadır. Bu sektörel yapılanma ile kamu-özel sektör ortaklığının etkin biçimde hayata geçirilebileceği sağlam bir zemin oluşturulmuştur.

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

Meclis faaliyetleri çerçevesinde, Meclis çalışmalarından daha fazla verimin alınabilmesi, farklı görüş ve düşüncelerin uyumlaştırılması, tutarlılık sağlanması, sektörün mevcut durumu ve geleceğe yönelik beklentileri konusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla Meclislerimiz tarafından sektör raporları hazırlanmıştır.

Hazırlanan sektör raporunun, sektörel politika ve stratejilerin oluşturulması, geleceğe yönelik projeksiyonlara ve piyasa araştırmalarına ışık tutması açısından faydalı olacağı düşüncesiyle sektörümüze, camiamıza ve ilgililere hayırlı olmasını dilerim.

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

Başkan

ÖNSÖZ

Yüzölçümünün %26'sı orman varlığı gibi görünen ülkemizde sadece %15 oranında verimli orman varlığı bulunmaktadır. Geriye kalan verimsiz orman yapısının ıslah edilmesi ve ağaçlandırma çalışmalarının hızlandırılması, erozyon ve çölleşme ile yapılan mücadeleyi başarılı kılacağı gibi, sektörümüzün ihtiyacı olan hammadde kaynaklarını da zenginleştirecektir.

Türkiye'ye ciddi katma değer üreten orman ürünleri sektörünün 2011 yılı ihracat ve ithalat rakamları geçmiş 5 yıl ile kıyaslandığında, en yüksek seviyelerde olduğu görülmektedir.

Ülkemizde ormanlar Devlet tarafından düzenlenmekte ve geliştirilmektedir. Bu kapsamda sürdürülebilir ormancılığın devamı için gerekli çalışmalar, hem Devletimiz hem de özel sektör temsilcileri tarafından desteklenmektedir.

Devlet tarafından işlettilen ormanlar Kanunda yer alıp, düzenlenmelidir. Orman işletmeleri modern bir işletme gibi mekanizasyon ağırlıklı, ekonominin olmazsa olmaz prensipleri olan süreklilik, verimlilik ve karlılık sağlanacak şekilde yapılandırılmaları ve sanayinin uygun fiyat ve istenilen kalitede hammadde temini sağlayacak şartların oluşmasına katkıda bulunacak şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Sektör Meclisimiz tarafından hazırlanmış olan bu raporda orman ürünleri sektörünün tarihi gelişimi ve ekonomideki yeri ele alınmış, rekabet gücünün arttırılması yönünde çözüm bekleyen sorunlar ile bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri geniş bir bakış açısı ile değerlendirilmiştir.

Raporun hazırlanmasında, tüm Meclis üyelerimiz ile birlikte, Sektör Meclisimizde akademik danışman olarak görev yapmakta olan Prof.Dr. Mustafa ALTINOK'un da çok önemli emek ve katkıları bulunmuş olup Meclis olarak yapmış olduğu özverili çalışmalar nedeniyle kendisine teşekkür ederiz.

Hazırlamış olduğumuz bu raporunun yapılacak bütün çalışmalara ışık tutması temennisiyle, ülkemiz ormancılığına faydalı olmasını dilerim.

Saygılarımla,

Ahmet KAHRAMAN

Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Başkanı

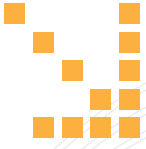

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNÜN TARİHİ GELİŞİMİ	3
3. ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNÜN EKONOMİDEKİ YERİ	4
3.1. Kereste ve Parke Sektörü	5
3.1.1. Kereste ve Parke Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmeler	6
3.1.2. Kereste ve Parke Sektöründe Üretim	9
3.1.3. Kereste ve Parke Sektöründe İhracat – İthalat	12
3.2. Kaplama ve Kontrplak Sektörü	15
3.2.1. Kaplama ve Kontrplak Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmeler	18
3.2.2. Kaplama ve Kontrplak Sektöründe Üretim	19
3.2.3. Kaplama ve Kontrplak Sektöründe İhracat – İthalat	21
3.3. Yonga ve Lif Levha Sektörü	26
3.3.1. Yonga ve Lif Levha Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmeler	28
3.3.2. Yonga ve Lif Levha Sektöründe Üretim	29
3.3.3. Yonga ve Lif Levha Sektöründe İhracat – İthalat	30
4. ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNÜN SWOT ANALİZİ	34
4.1. Sektörün Güçlü Yönleri	34
4.2. Sektörün Zayıf Yönleri	34
4.3. Sektöre Yönelik Fırsatları	35
4.4. Sektöre Yönelik Tehditler	35
5. SEKTÖRDEKİ YAPISAL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	36
5.1. Sektörde Teknoloji Kullanımının Yetersizliği	36

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

5.2. Yatırımlar İçin Finansman Yetersizliği.....	36
5.3. Sektörün Test ve Analiz Laboratuvarlarının Bulunmaması.....	37
5.4. Sektörün Hammadde Teminindeki Sorunlar.....	37
5.5. Enerji Maliyetlerinin Pahalılığı.....	37
5.6. Kalifiye Eleman Yetersizliği	37
5.7. Hammadde Fiyatları Üzerindeki İlave Vergi Yükleri.....	38
5.8. Hammadde Satışlarında Koşulların (kredi, tahsisat kriterleri) İhracat Yapan Üreticileri Dikkate Almadan Belirlenmesi.....	38
5.9. Kalitesiz Hammadde İthalatı.....	39
6. SEKTÖRÜN REKABET GÜCÜNÜN ARTIRILMASI	40
7. GENEL DEĞERLENDİRME	42
KAYNAKÇA	49

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:	Kereste Sektöründe Önemli Kuruluşlar	7
Tablo 2:	Ülkemizdeki Önemli Ağaç Parke İşletmeleri ve Buldukları Yerler	8
Tablo 3:	Kereste ve Parke Sektöründe İstihdam Durumu.....	9
Tablo 4/a:	Ülkemizdeki Kereste ve Ağaç Parke Üretim-Tüketim Miktarları ve Değerlerinin Yıllara Göre Değişimi	10
Tablo 4/b:	Türkiye Kereste Sektöründe İşletme Sayısı, Üretim Kapasitesi ve Miktarı	10
Tablo 5:	Kereste üretiminde Sınaî ve Ticari Maliyetler	11
Tablo 6:	Kereste ve Parke Sektörü İstihdam Durumu (Kişi)	11
Tablo 7:	Türkiye’de Kereste ve Parke İhracatının Yıllara Göre Miktarları	12
Tablo 8:	Ülkelere Göre Kereste İhracatı	13
Tablo 9:	Türkiye’de Kereste ve Parke İthalatının Yıllara Göre Miktarları	14
Tablo 10:	Ülkelere Göre Kereste İthalatı	15
Tablo 11:	Kaplama Sektöründe Önemli Kuruluşlar.....	18
Tablo 12:	Kontrplak Sektörünün Önemli İşletmeleri	19
Tablo 13:	Türkiye Ahşap Kaplama Sanayinde Üretim miktarı (m ³)	19
Tablo 14:	Kaplama Üretim Kapasitesi ve Üretim Miktarı	19
Tablo 15:	Kontrplak Üretim Kapasitesi ve Üretim Miktarı	20
Tablo 16:	Türkiye’de Kaplama İhracatının Yıllara Göre Miktarları	21
Tablo 17:	Ülkelere Göre Kaplama İhracatı	22
Tablo 18:	Türkiye’de Kaplama İthalatının Yıllara Göre Miktarları.....	23
Tablo 19:	Ülkelere Göre Kaplama İthalatı	23

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

Tablo 20: Yıllara Göre Kontrplak İhracatı	24
Tablo 21: Ülkelere Göre Kontrplak İhracatı.....	24
Tablo 22: Yıllara Göre Kontrplak İthalatı	25
Tablo 23: Ülkelere Göre Kontrplak İthalatı.....	25
Tablo 24/a: Yonga Levha Sektörünün Önemli İşletmeleri	28
Tablo 24/b: Lif-Levha Sektörünün Önemli İşletmeleri	29
Tablo 25: Yonga ve Lif Levha Sektöründe Üretim Miktarı	30
Tablo 26: 2000-2010 Döneminde Türkiye'nin Levha İhracatı.....	30
Tablo 27: Yonga ve Lif Levha İhracatının Yapıldığı Ülkeler ve Payları.....	31
Tablo 28: 2000-2010 Döneminde Türkiye'nin Levha İthalatı.....	32
Tablo 29: Yonga ve Lif Levha İthalatının Yapıldığı Ülkeler ve Payları.....	32
Tablo 30: Orman Ürünleri Sanayinin Genel İmalat Sanayi İçindeki Temel Değerleri.....	43

1. Giriş

Orman ürünleri sektörü, imalat sanayi yapılanması içerisinde birincil ve ikincil imalat sanayi grupları adı altında faaliyet yürütmektedir. Bunlardan birincil imalat sanayi, odunu doğrudan hammadde olarak kullanan; kereste ve parke sektörü, kaplama ve kontrplak, yonga ve lif levha endüstrisi ana başlıkları altında alt sektörler ayrıldığı görülmektedir. İkincil imalat sanayi grubu ise, birincil imalat sanayi grubunun ürünlerini hammadde olarak kullanan; mobilya, doğrama, ahşap parke, prefabrik ev, palet, ambalaj v.b. gibi sanayi gruplarıdır. TOBB Türkiye Orman Ürünleri Meclisi'nde temsil edilen sektör kuruluşları birincil imalat sanayi kuruluşlarıdır.

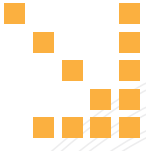
Dünya kereste üretimi, 2010 ve 2011 yılları arasında 362 milyon m³ olarak gerçekleşmiştir. Türkiye de ise 6,2 milyon m³ olarak gerçekleşeceği öngörülmüştür. Türkiye, 166 ülke arasından 13. üretici olarak yerini almış ve dünya üretiminden %1,6 oranında pay almıştır. Türkiye'deki kereste ve parke üretimi ile ilgili toplam işyeri sayısı 3.469, çalışanların sayısı ise 15.405'tir.

Dünya kereste ihracatı, 2010 yılında 28,9 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Türkiye ise, 15 milyar \$ ile 178 ülke arasında 69. sırada kereste ihracatçısı olarak yer almaktadır. Türkiye'de kereste ithalatı; 132,3 milyar \$'a kadar çıktığı görülmüştür.

Dünya kontrplak üretiminin, 2010 ve 2011 arasında 88 milyon m³ civarında gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Türkiye ise, kontrplak üretiminde 126 ülke arasından 200 bin m³ üretim ve % 0,1 pay ile 35. sırada, ahşap kaplamada 100 bin m³ üretim ile dünyada 25. sırada yer almaktadır. Türkiye'nin 2013 yılında 247 bin m³/yıl kontrplak üreteceği tahmin edilmektedir.

Dünya kontrplak ihracatı; 2006-2010 yılları arasında inişli çıkışlı bir eğilim izlediği tespit edilmiş ve 2010'da 12,1 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Türkiye ise; 141 ülke arasından 47. büyük ihracatçı olarak yerini almış ve 2010 yılında 12,9 milyar \$'lık kontrplak, 25,2 milyar \$'lık ahşap kaplama malzemeleri ihracatı yapmıştır. Dünya kontrplak ithalatı son beş yılda % 8,6 gerileyerek ithalatın 2010 yılında 11,6 milyar \$'a düştüğü bildirilmektedir. Türkiye ise, dünya kontrplak ithalatında 16. sırada yer almış ve 179 milyar \$ değerinde ithalat gerçekleştirmiştir. Dış ticaret dengesi olumsuz olup, ihracatın ithalatı karşılama oranı son 7 yıl ortalaması % 41,5'tir.

Türkiye'de levha sektörünün toplam üretim kapasitesi yaklaşık 9 milyon m³ olup, 2011 yılı üretim miktarı 7,5 milyon m³ (4 milyon m³ yonga levha ve OSB, 3,5 milyon m³

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

lif levha) düzeyindedir. Levha sektöründe toplam 40 iş yeri faaliyet göstermekte bunun 16'sı yonga levha ve OSB, 24'ü ise lif levha üretimi yapmaktadır.

Dünya levha ihracatı, 2010'da 15,1 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Türkiye ise, 139 ihracatçı arasında 318.682 milyon \$'la 13. levha ihracatçısı olarak dünya levha pazarındaki yerini almıştır. Türkiye'nin levha ithalatı, 2010 yılında yaklaşık 326 milyon \$ düzeyinde gerçekleşmiştir.

Orman ürünleri sektörü emek yoğun bir sektör iken, makine yoğun bir sektöre dönüşmektedir. Bu sektörün tüm alt sektör dalları önceleri iç piyasaya yönelik kurulmuş iken, şimdi dünya pazarlarına hitabeden duruma gelmiştir.

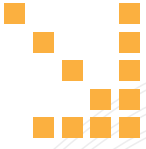
2. Orman Ürünleri Sektörünün Tarihi Gelişimi

Ülkemizde 1870'li yıllardaki sanayi yapılanması içerisinde yer almaya başlayan orman ürünleri sanayi sektörü 1892 yılında ilk kereste fabrikasının İstanbul'da kurulması, 1938 yılında ülkemizdeki kereste fabrikası sayısının 33 adete yükselmesi ile gelişimini sürdürmüş ve 1963 yılında planlı kalkınma dönemlerinin başlaması ile hızlı bir gelişim sürecine girmiştir.

1970 yılında Orman Bakanlığı'na bağlı katma bütçeli bir kuruluş olan Orman Ürünleri Sanayi Kurumu'nun (ORÜS) kurulması ve bu kuruluşun 1983 yılında iktisadi devlet teşekkülü niteliğine kavuşturulması ile önemli bir gelişime sahne olan orman ürünleri sanayi sektörü, ORÜS'ün 1992 yılında özelleştirme kapsamına alınmıştır. 1996-2000 yılları arasında özelleştirilmesi sonucunda tüzel kişiliği sona ermesi ile özel sektörün hâkim olduğu bir yapılanmaya geçmiştir.

Orman ürünleri sanayi sektörü içerisinde yer alan kâğıt hamuru ve kâğıt sanayi alt sektörü en önemli gelişimini ülkemizde 1936 yılında Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi (SEKA) adıyla iktisadi devlet teşekkülü olarak kurulmasıyla göstermiş ve SEKA bu alanda önemli bir öncü görev üstlenerek kâğıt sanayinin ülkemizdeki gelişimine yön vermiştir. 1998 yılında özelleştirme kapsamına alınan SEKA 2000-2004 yılları arasında İzmit ve Silifke tesisleri haricinde özelleştirilmiş ve özel sektörün önemli bir ağırlığa sahip olduğu bir konumu almıştır.

Liberal ekonomi karakterinin uygulama alanı bulduğu ülkemizde 2000'li yıllarda orman ürünleri sektörü gelişmiş ve sayıca çoğalmıştır. 2004 yılı genel imalat sanayi ve orman ürünleri sanayi verileri incelendiğinde Türkiye'de genel imalat sanayi kapsamında 211.046 adet işletme mevcutken, bu işletmelerin %24 düzeyini orman ürünleri sanayi sektörü oluştururken (50.773 işletme), % 4' lük kesimini ise kâğıt ve kâğıt ürünleri sanayinin oluşturduğu (8.917 işletme) görülmektedir. Yani imalat sanayinin işyeri sayısı bazında %28' lik kesimi orman ürünleri sanayi yapılanmasına ait konumdadır (59.690 işletme). Bu işletmelerin sayısı ve yüzde miktarı günümüzde daha da artmıştır.

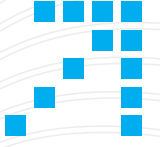
3. Orman Ürünleri Sektörünün Ekonomideki Yeri

İmalat sanayi yapılanması içerisinde birincil ve ikincil imalat sanayi grupları olarak tanımlanabilen orman ürünleri sanayi sektörü; birincil imalat sanayi ana grubu içerisinde odunu doğrudan hammadde olarak kullanan sanayi çeşitleri olan; kereste ve parke, kaplama ve kontrplak, yonga ve lif levha endüstrisi ana başlıkları altında alt sektörler ayrıldığı görülmektedir. İkincil imalat ana sanayi grubu içerisinde ise birincil imalat ana sanayi grubunun ürünlerini hammadde olarak kullanan; mobilya, doğrama, ahşap parke, prefabrik ev, palet, ambalaj v.b. gibi sanayiler bulunmaktadır.

Orman ürünleri sektörünün hammadde kaynağı olan devlet işletmesi ormanlardan yılda ortalama 7-8 milyon m³ endüstriyel odun, 7,5 milyon ster yakacak odun üretilmektedir. Devlet ormanı alanı dışında özel ormanlardan endüstriyel odun üretimi 3,3 milyon m³, yakacak odun üretimi ise 1,9 milyon ster civarındadır. Ağaç türleri bakımından incelendiğinde OGM üretiminin % 77'sini iğne yapraklı (ibrelili) türler oluşturmaktadır. İbrelili türlerde çam türlerinin payının % 80 civarında olduğu bilinmektedir.

Bunun yanında Türkiye'de 12-13 milyon m³ yuvarlak odun tüketilmekte ve bunun yaklaşık % 75'inin devlet ormanlarından karşılandığı bilinmektedir. Endüstride kullanılan temel odun maddesinin % 61'i Orman Genel Müdürlüğü (OGM) satışlarından, yaklaşık % 27'si özel sektör satışlarından ve kalan % 12'si de ithal yoluyla karşılanmaktadır. Odun ve odun kökenli ürünlerin en önemli kullanım alanları inşaat ve ona bağlı olarak gelişen yapı elemanı, mobilya, kâğıt ve ahşap esaslı levha sektörleri olduğu görülmektedir.

Yonga ve lif levha sanayinin hammadde işleme kapasitesi 2005'te 8 milyon m³ civarında iken, Eylül 2008 itibariyle bu rakam 8,6 milyon m³'e ulaşmıştır. Yonga Levha Sanayicileri Derneği Eylül 2008 verilerine göre, fiili olarak çalışan işletmeler dikkate alındığında yonga ve lif levha sektörünün 18.500.000 Ster/Yıl veya 1 m³=3 ster hesabıyla 6.166.667 m³/yıl oduna ihtiyacı olduğu görülmektedir. Kullanılan hammaddenin % 23'ü Orman Genel Müdürlüğü'nden tahsisle, % 25'i köylü pazar satışları ve ihale yolu ile % 15'i endüstriyel atık ve talaş olarak, % 12'si kavak ve tapulu kesim ile % 25'i ise ithalat ile karşılandığı belirtilmektedir. Kurulu kapasite dikkate alındığında ise odun talebi 25.806.900 ster/yıl (yaklaşık 8,6 milyon m³)'dir.

3.1. Kereste ve Parke Sektörü

Kereste, tomrukların boyuna biçilmesiyle elde edilen ve marangozluk ile inşaat sektöründe kullanılan nitelikli ağaçlar, çevrede görülen birçok ahşap eşyanın yapımında kullanılmak üzere işlenip hazırlanmış olan odunlardır. Başka bir tanımı ise; odunun biçilmesi, kesilmesi ya da yontulmasıyla elde edilen, birbirine paralel en az iki yüzü bulunan parçalara kereste denir.

Kereste, ağaçların gövdelerini ve dallarını meydana getiren sert bir maddedir. İnşaat malzemesi, kâğıt ve yakıt yapımında hammadde olarak kullanılmaktadır. Bulunduğu şekliyle kullanılmayan ağaç önce tomruklar halinde ormandan kesilir, sonra biçme atölyelerinde kereste haline getirilir. Keresteler sınıflandırılır, kurutulur, gerekiyorsa son işlemler yapıp pazarlanır. Dünyada ortalama olarak kesilen ağaçların yarısı yakacak olarak diğer yarısı da kâğıt imalatında ve çeşitli işlerde kereste olarak kullanılmaktadır. Kullanılacağı yere göre çeşitli ağaçlardan kereste elde edilir. Sertliklerine bağlı olarak bazı ağaçlar aşağıdaki gibi sınıflandırılır:

1. Çok Sert Ağaçlar: Ceviz, karaağaç, kara salkım
2. Sert Ağaçlar: Kayın, dişbudak, karasakız, karaağaç ve bazı kavak cinsleri
3. Yumuşak Ağaçlar: Kestane, sarı kavak, selvi, sedir
4. Çok Yumuşak Ağaçlar: Beyaz çam, ladin, ihlamur, söğüt

Yapı keresteleri en çok iğne yapraklı ağaçlardan elde edilir. "n" kesit boyutlarına göre lata, kadron, tahta, azman gibi isimler alır. Yine keresteler 1. 2. ve 3. sınıf olmak üzere sınıflara ayrılır.

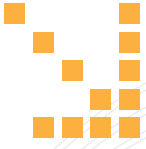
I. Sınıf Keresteler: Taşıyıcı özellikleri yüksek ve görünümleri düzgündür. Özel işlerde kullanılırlar.

II. Sınıf keresteler: Taşıyıcılık özellikleri normaldir. Yapıda bu tip keresteler kullanılır.

III. Sınıf keresteler: Taşıyıcılık özellikleri çok azdır. Yapının önemsiz kısımlarında kullanılır.

Kereste endüstrisinde hammaddenin maliyete etkisi fazla olduğundan hammadde konusu önemli bir faktördür. Ülkemizde kereste maliyetinde odun hammaddesinin yeri %80 dolaylarında olduğundan, kereste endüstrisi hammaddeye yönelik endüstriler grubuna girer.

Kereste üretimi ile ilgili standartlar TS 52, TS 697, TS 3277, TS 801, TS 820, TS 1264, TS 1265, TS 5005 ve TS 5603 olup, diğerleri numune alma/hazırlama, tolerans sınırları, kurallar, istifleme, paketlenme ile ilgilidir. Türkiye'de kereste sektöründe faaliyet gösteren ISO 9000 veya ISO 14000 belgeli işletme bulunmamaktadır. Günümüzde dünyada ve ülkemizde kullanımı oldukça artan ahşaptan üretilen parke, laminat, lamine ve masif parke olmak üzere üç şekilde adlandırılmaktadır.

Laminat Parke: EN 13329 standardına uygun olarak en üstte özel koruyucu şeffaf film tabakası ve altında ağaç deseni bulunan dekor kâğıdı, E1 kalitesinde HDF, MDF, yonga levha vb. plaka ve en altta sağlamlığı artıran ve nemden koruyan melamin içeren astardan oluşur. Laminat parkeler 195 mm x 1383 mm x 9 mm ölçülerde üretilmektedir. Türkiye’de % 80 oranında laminat parke tercih edilmektedir. Laminat parkeler; uzun ömürlü olması, sigara ateşine, çizilmelere karşı dayanıklı olması, kolay temizlenirliği ve hijyenikliği, lekelerden etkilenmemesi, alttan ısıtmaya uygun olması, noktasal darbelere dayanıklılığı ve mobilya ayaklarından aşınmaması gibi özelliklerinden dolayı diğer ahşap parkelere göre pek çok avantaj sağlamaktadır.

Lamine Parke: Türkiye’de daha çok TS 73 ile tanımlanan Y.A. (sert odun) masif parke üretilmekte olup lamine parke ve laminat parke üretimi ve kullanımı yaygınlaşmaktadır. Lamine parke; dört kat dolgu ve iki son kat olmak üzere altı kat UV kurumalı vernik katmanı, 4 mm kalınlığında ağaç kaplama, 10 mm kalınlığında çift taraflı kalibre edilmiş ve suya dayanıklı kontrplaktan oluşur. Lamine parkelerin toplam kalınlığı 14 mm olup, 4 mm kalınlıktaki üst tabakada tropikal Afrika ormanlarında yetişen sapelli, iroko, afrormosia, bubinga ya da kayın, meşe, dişbudak, akçaağaç odunları kullanılmaktadır. Lameller 197 mm x 2180 mm x 14 mm ve 128 mm x 1070 mm x 14 mm boyutlarda olabilmektedir. Özellikle yerden ısıtılmalı mekânlar için ideal olup, yaşanan mekânlarda uygulama kolaylığı sebebiyle tercih edilmektedir. Lamine parkelere uygulanan çok özel ve sert cilalar, darbelere ve çizilmelere karşı lamine parkelerin dayanıklılığını artırmaktadır.

Masif Parke: Uzun boy, masif parke özel olarak Afrika’dan getirilen tomruklardan üretilmektedir. Üretimi, yüzey basıncına ve aşınmaya dayanıklı çok uzun ömürlü sert ağaçlardan yapılmaktadır. Masif parke, ahşabın yer döşemesi olarak inşaat ve dekorasyon sektöründeki en eski uygulamalarından biridir.

Birleşmiş Milletler - ISIC - İktisadi Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sınıflaması (Rev III.) İmalat Sanayi Sınıflamasına göre düz kereste üretiminin kod numarası 2010.0.01, parke üretiminin kod numarası 2010.0.02’dir. Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon Numaraları Kod Sistemine (GTİP) göre kerestenin ve parkenin kod numaraları 44.07 ve 44.09’dur.

3.1.1. Kereste ve Parke Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmeler

Orman ürünleri sektörünün 2011 yılı faaliyetlerini kapsayan 9. Beş Yıllık Kalkınma Planı Orman Ürünleri ve Mobilya Sektörü Özel İhtisas Komisyonu Raporu’nda belirtildiği üzere; 2002 Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı geçici sonuçlarına göre, Türkiye’deki kereste ve parke üretimi ile ilgili toplam işyeri sayısı 3.469, çalışanların sayısı ise 15.405’tir. Ağaç ürünleri sektöründe faaliyet gösteren toplam 29.053 işyeri ve 79.372 çalışan bulunmaktadır. Buna göre; orman ürünleri sektöründeki işletmelerin yaklaşık % 12’si kereste ve parke üretimi yapmakta olduğu anlaşılmaktadır.

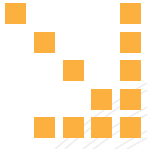
2007 sonu itibariyle TOBB veri tabanına kayıtlı toplam 684 kereste işletmenin ve bunların 8.425.458 m³/yıllık kurulu kapasitesinin olduğu belirtilmektedir. Kereste işletmeleri Türkiye orman ürünleri işletmelerinin sayıca %70' ini, istihdama katkısı bakımından ise % 43 'ünü sağlamaktadır.

Kereste işletmelerinin % 95'i küçük ölçekli işletme yapısındadır. Kereste sektöründe önemli işletmeler Tablo 1'de, parke sektöründe önemli işletmeler Tablo 2'de verilmiştir. Kereste işletmelerinin Kocaeli, Bursa, Mersin, Adana, Kütahya ve Sakarya gibi illerde yoğunlaştığı belirtilmektedir (TOBB, 2007).

Tablo 1: Kereste Sektöründe Önemli Kuruluşlar

KURULUŞ ADI	KURULUŞ YERİ	KURULUŞ ADI	KURULUŞ YERİ
Görmüş Orman Ürünleri A.Ş.	Adana	Narin A.Ş.	Hatay
Tepe Kapı Doğrama San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	Sakarya Kerestecilik	Isparta
Balıkçioğlu Mobilya Tasarım Ltd. Şti.	Ankara	Adım A.Ş.	Isparta
Kahramanlar Orman Ürünleri A.Ş.	Ankara	Adas Ltd. Şti.	İçel
Ortap Orman Ürünleri Kaplama A.Ş.	Ankara	Kuriş A.Ş.	İstanbul
Nevtaş Orman Ürünleri A.Ş.	Ankara	Diker Ltd. Şti.	İstanbul
Ulupınar Orman Ürünleri Ltd. Şti.	Bartın	Yorus Yenice Orman Ürünleri A.Ş.	İzmir
Gölmak A.Ş.	Bolu	Sonçağ Terim Ltd. Şti.	İzmir
Atılım A.Ş.	Bolu	Azim Kereste Ltd. Şti.	İzmir
Acunlar A.Ş.	Burdur	Ekşioğlu Ltd. Şti.	İzmit
Bayraktar Ltd. Şti.	Bursa	Foça Sunta San. ve Tic. A.Ş	Karabük
Aksun Ltd. Şti.	Bursa	Cesurlar Orman Ürünleri A.Ş.	Karabük
Orca Orman Ürünleri	Bursa	Kastamonu Entegre Ağaç A.Ş.	Kastamonu
İmsan Ltd. Şti.	Bursa	Çağ Orman Ürünleri A.Ş.	Kastamonu
Şerifoğlu A.Ş.	Düzce	Dostaş A.Ş.	Kayseri
Sülekler A.Ş.	Düzce	Hasan Kula Orman Ürünleri A.Ş.	Konya
Yaprak Ltd. Şti.	Düzce	Yücel Kerestecilik A.Ş.	Muğla
Düzkapı A.Ş.	Düzce	Adıyamanlar Kereste ve Amb. Ltd. Şti.	Sakarya
Öney A.Ş.	Düzce	Vahdet Orman Ürünleri	Samsun
Sancaklı Orman Ürünleri A.Ş.	Düzce	Maya Fırınlı Kayın Koll. Şti.	Samsun
Doğsan A.Ş.	Düzce	Ayancık Orman Ürünleri A.Ş.	Sinop
Sağlamlar Orman Ürünleri. A.Ş.	Edremit	Tekağaç A.Ş.	Tekirdağ
TZDK	Erzurum	Başoğlu A.Ş.	Zonguldak
Angünsan Ltd. Şti.	Erzurum		

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

2003 yılı itibariyle masif parke üreten işletme mevcudu 132 adettir. Bu işletmelerin toplam yıllık kapasitesi 59 milyon m³'tür. Bunlara ilaveten 2006 yılında 4 adet lamine parke tesisi kurulmuş ve 2 adet de kuruluş aşamasında tesis bulunmaktadır. Bu işletmeler toplam 2 milyon m³ kapasiteye sahiptir. Kişi başına yıllık parke tüketimi 0,08 m² olup, gelişmiş ülkelerin tüketiminin beşte biridir (Çolakoğlu, 2004).

2007 yılı sonu itibariyle ise TOBB veri tabanına kayıtlı toplam 144 parke işletmesinin 36.062.339 m²/yıllık kurulu kapasitesi olduğu belirlenmiştir. Çalışan sayısı ölçeğine göre çok küçük denilebilecek işletmelerin oranı % 29'dur. Sektör çok küçük ve küçük işletmeler toplam işletme sayısının % 89'unu oluşturmaktadır. Büyük ölçekli işletme sayısı sadece 8 adettir. Parke üreten işletmelerden bir kısmı lamine parke üreten işletmeye dönüşünce masif parke üreten işletmenin sayısının 33'e düştüğü tespit edilmiştir (Güngör 2008).

Tablo 2 : Ülkemizdeki Önemli Ağaç Parke İşletmeleri ve Buldukları Yerler

İŞLETME ADI	BULUNDUĞU YER	İŞÇİ SAYISI
Starwood	Bursa	402
Bil Mobilya ve Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	350
Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. Ltd. Şti.	Kastamonu	239
Devrektaş A.Ş.	Zonguldak	181
Yorüs A.Ş.	Karabük	108
Abant Parke A.Ş.	Bolu	102
Bayraktar Ltd. Şti.	Bursa	102
Aksun A.Ş.	Bursa	95
Ayançlı Orman Ürünleri A.Ş.	Sinop	90
SEKA Akkuş İşletmesi	Ordu	89
Borüs A.Ş.	Bartın	66
Sancaklı A.Ş.	Düzce	60
Anıtaş A.Ş.	Bursa	59
Barut Ltd.Şti.	Sakarya	58
Vahdet Orman Ürünleri A.Ş.	Samsun	55
Dostaş A.Ş.	Kırklareli	54
Azim Kereste Ltd. Şti.	İzmir	52
Maya Fırınlı Kayın Koll. Şti.	Samsun	51
Atagür Ltd. Şti.	Ankara	50
Şerifoğlu A.Ş.	Düzce	50
Atagür Ltd. Şti.	Ankara	50
Kahramanlar A.Ş.	Ankara	49
Atlas Orman Ürünleri A.Ş.	Amasya	46
Angunsan Ltd. Şti.	Giresun	45
Orca Orman Ürünleri	Bursa	44
Demircioğlu A.Ş.	Sakarya	43
Zafer - Bilal Bayrak	Bursa	42
Ekşioğlu Ltd. Şti.	İzmit	41
Akçam Kerestecilik A.Ş.	İstanbul	36

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik İşbirliği Alanı Komisyonu (UNECE) Kereste Komitesinin 1999 yılı verilerine göre Avrupa Birliği üyesi ülkelerde kereste sektöründe faaliyet gösteren 109 işletme ISO 9000 belgesi almıştır. Günümüzde bu sayının 300'ü aştığı tahmin edilmektedir.

Kereste sektöründe istihdam edilen insan sayısı toplam 15.405 kişi olarak bildirilmekte olup, orman ürünleri sektöründe faaliyet gösteren toplam işyeri ve çalışan sayısı esas alındığında, bu sektördeki işletmelerin yaklaşık % 12' si kereste ve parke üretmektedir. Kurulu kapasite 5 milyon m³ civarında ve kapasite kullanım oranı da 2004 yılında % 50 civarındadır. Üretimnin % 70'i inşaat, % 20'si mobilya, % 10'u ise diğer sektörlerde kullanılmaktadır. Ülkemizde kişi başına kereste tüketimi ortalama 0,080 m³tür (DPT, 2006). Bir başka kaynakta bu sektörde kereste ve parke üretimi için birlikte faaliyet gösteren işletmelerin istihdam değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Kereste ve Parke Sektöründe İstihdam Durumu (kişi)

ÇALIŞAN İŞGÜCÜ	ÇALIŞAN SAYISI	ÇALIŞAN %
Yüksek	301	2,3
İdari Personel	1.796	13,6
Teknisyen	288	2,1
İşçi	8.945	67,3
Usta	1.955	14,7
Toplam	13.285	100,0

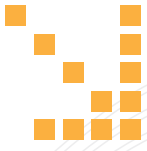
Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı, 2004

Sektördeki toplam 13.285 kişi çalışmakta, çalışanlar içerisinde % 67,3 ile en büyük oranda işçi istihdam edilmekte, bunu sırası ile usta, idari personel ve diğerleri izlemektedir.

3.1.2. Kereste ve Parke Sektöründe Üretim

Kereste üretimi genelde özel sektör işletmelerince yapılmaktadır. Bu işletmelerin bir kısmı modern teknoloji ve yönetim anlayışı ile çalışmaktadır. Önemli bir kısmı ise eski teknoloji ürünü ve düşük kapasiteli makinelerle çalışmakta ve genellikle mevsimlik olarak faaliyet göstermektedir. Bu tür işletmeler genellikle 10 kişiden az çalışanı olan mikro ölçekli işletmelerdir.

İlkel üretim tesislerinde ana işlemler genellikle insan gücü ve/veya basit makineler ile yapıp özel makineler veya tesisler bulunmazken, modern üretim tesislerinde üretimin tüm aşamalarında hidrolik, pnömatik, nümerik veya bilgisayar kontrollü makineler kullanılmaktadır. Ülkemizdeki kereste ve ağaç parke üretimi-tüketimi miktarları ve değerleri ile bunların yıllara göre değişimi Tablo 4/a'da verilmiştir.

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

Tablo 4/a: Ülkemizdeki Kereste ve Ağaç Parke Üretim-Tüketim Miktarları ve Değerlerinin Yıllara Göre Değişimi

ÜRÜN	YILLAR				YILLIK DEğİşİM (%)		
	2001	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Kereste Üretimi (m ³)	6.204.000	5.949.000	4.913.900	6.323.400	-4,1	-17,4	28,7
K. Üretimi Değeri (USD)	6.022.184	8.536.591	8.777.770	13.308.770	41,7	2,8	51,6
Kereste Tüketimi (m ³)	4.550.000	4.640.000	5.610.000	5.650.000	2	21	0,7
K.Tüketimi Değeri (USD)	8.302	7.752	7.633	13.662	-6,6	-1,5	78,9
Parke Üretimi (m ²)	912.680	931.367	1.779.872	2.628.326	2,1	91,1	47,6
P. Üretimi Değeri (USD)	4.898.441	3.287.638	9.088.005	15.720.432	-32,8	176,4	72,9
Parke Tüketimi (m ²)	893.462	683.473	1.560.561	2.631.208	-24	128	68
P. Tüketimi Değeri (USD)	4.990	4.858	9.930	15.705	-2,6	104,4	58,1

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK), 2005

Kereste sektöründe 10+ işçi çalıştıran 200'den fazla işletmenin 2004 yılı kereste üretimi miktarları 5.650.000 m³, parke üretim miktarı 2.631.208 m² iken, bu rakamlar 2010 yılında kerestede 6.100.000 m³ ve 2011 yılında ise 6.200.000 m³ ve işletme sayısı küçüklü-büyükölü olmak üzere 10 000 âdete ve kapasiteleri ise 10 milyon m³ ulaşmıştır (Tablo 4/b).

Tablo 4/b: Türkiye Kereste Sektöründe İşletme Sayısı, Üretim Kapasitesi ve Miktarı

İşLETME SAYISI (ADET)	ÜRETİM KAPASİTESİ (BİN M ³ /YIL)	ÜRETİM MİKTARI (BİN M ³ /YIL)	2011 YILI TAHMİNİ ÜRETİM MİKTARI (BİN M ³ /YIL)
10.000	10.000	6.100	6.200

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı OGM 2010 Yılı Orman Ürünleri Piyasasındaki Gelişmeler ve 2011 Yılı Beklentileri Raporu (Üretim miktarı son üç yılın ortalaması olarak verilmiştir).

Türkiye'de kişi başına kereste tüketimi 0,075-0,085 m³ arasında değişmektedir. Bir kereste fabrikası için gerekli olan makine parkının tahmini değeri 250.000 ABD Doları civarında olduğu hesaplanmaktadır. Bu çaptaki bir kereste işletmesinde yaklaşık 1.100 m² makine yerleşim alanına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu işletmede tek vardiyada 15 kişinin günde 8 saat çalıştığı kabul edilerek, kullanılan testere ve biçilen tomruk türüne göre; ayda 2000-3000 m³ kereste üretilebildiği ve Türkiye'de kişi başına kereste tüketiminin 0,1 m³'den az olduğu bilinmektedir. Kereste üretiminde üretim girdilerinin yaklaşık maliyet oranları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5: Kereste Üretiminde Sınaî ve Ticari Maliyetler (Ana Mal Birimi ve % Pay)

HAMMADDE	ANA MAL BİRİMİ: PAY (%)
Malzemeler	80
Diğer	0,5
Enerji	8
Genel İdare Giderleri	2
Direkt İşçilik	4
Satış ve Pazarlama Giderleri	2
Endirekt İşçilik	0,5
Finansman Giderleri	2
Amortisman	1
Toplam Maliyet	100,0

Kaynak: DPT, Yayın No: 2376

Kereste üretiminde hammadde ve malzeme % 80 oran ile en yüksek maliyet kalemini oluşturmaktadır. Bu nedenle mali değişimler sektör açısından önemli sonuçlara sebep olmaktadır. Kereste ve parke sektörü istihdam değerleri Tablo 6'da verilmiştir.

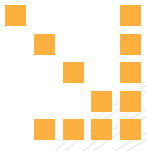
Tablo 6: Kereste ve Parke Sektörü İstihdam Durumu (Kişi)

ÇALIŞAN İŞ GÜCÜ	ÇALIŞAN SAYISI	% PAY
Yüksek	301	2,3
İdari personel	1.796	13,6
Teknisyen	288	2,1
İşçi	8.945	67,3
Usta	1.955	14,7
TOPLAM	13.285	100,0

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı, 2004

Sektördeki toplam 13.285 kişi çalışmakta, çalışanlar içerisinde % 67,3 ile en büyük oranda işçi istihdam edilmekte, bunu sırası ile usta, idari personel ve diğerleri izlemektedir.

Dünya kereste üretimi ve tüketimi, Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği 2011 Kereste Sektörü raporuna göre; dünya kereste üretimi 2005–2009 yılları arasında azalma göstermiştir. 2005 yılında 437 milyon m³ olan üretim miktarı 2009 yılında 362 milyon m³'e düşmüştür. Dünyanın en büyük kereste üreticisi ABD'dir. 2009 yılında 61,9 milyon m³ kereste üreten ABD'yi sırasıyla Kanada, Çin, Brezilya ve Almanya takip etmektedir. Son 20 yıldır dünya kereste tüketimi, düşük oranlı da olsa artmaktadır. Asya-Pasifik ülkelerinin tüketiminin 2010 yılında 125 milyon m³'e yükseldiği tahmin edilmektedir (1992 yılında bu oran 105 milyon m³'tür). Türkiye de 5,8 milyon m³

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

ile dünya kereste üretiminde 166 ülke arasından 13. üretici olarak yerini almış ve dünya üretiminden %1,6 oranında pay almıştır.

3.1.3. Kereste ve Parke Sektöründe İhracat - İthalat

Türkiye’de kereste ihracatı 2000–2010 yılları arasında, inişli çıkışlı bir eğilim göstermiştir. 2001 ve 2002 yıllarında Türkiye’nin kereste ihracatı son 10 yıldaki en yüksek değerine ulaşmıştır. Bununla beraber, 2000 yılında 11 milyon Türkiye’nin en çok kereste ihracatı yaptığı ülkeler değerinde kereste ihraç eden Türkiye’nin 2010 yılı kereste ihracatı 14,9 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. Kereste ve parke ihracatının yıllara göre miktarları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Türkiye’de Kereste ve Parke İhracatının Yıllara Göre Miktarları

YILLAR	MİKTAR	TOPLAM DEĞER (Bin \$)	DEĞER DEĞİŞİMİ (%)
2000	619.715 Kg 6.182 m ² 2.489.643 m ³	11.012	4,37
2001	2.620.651 Kg 9.479 m ² 1.443.885 m ³	34.647	214,62
2002	2.459.470 Kg 11.405 m ² 157.814 m ³	27.399	-20,92
2003	193.389 Kg 28.713 m ² 392.212 m ³	13.053	-52,36
2004	169.728 Kg 14.889 m ² 60.249 m ³	12.528	-4,02
2005	120.324 Kg 38.486 m ² 55.768 m ³	14.830	18,37
2006	302.6351 Kg 69.085 m ² 48.604 m ³	14.610	-1,48
2007	531.783 Kg 466.033 m ² 47.722 m ³	16.366	12,02
2008	417.009 Kg 89.000 m ² 27.392 m ³	12.303	-24,83
2009	377.780 Kg 79.614 m ² 37.721 m ³	12.896	4,82
2010	368.561 Kg 80.478 m ² 40.991 m ³	14.897	15,51

Kaynak: TÜİK verileri

2010 yılında Türkiye'nin en çok kereste ihracatı yaptığı ülkeler ilk sırayı alan ve toplam ihracatın %27'sinin yapıldığı Irak'tan sonra, KKTC, Azerbaycan, Türkmenistan ve Ürdün olmuştur. Bu ülkelerin önemlileri Tablo 8'de verilmiştir.

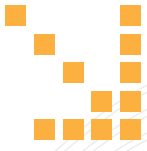
Tablo 8: Ülkelere Göre Kereste İhracatı (\$)

SIRA	ÜLKE	2009	2010	2009-2010 DEĞ.(%)	PAY (%)
		DEĞER	DEĞER		
1	Irak	2.387.261	4.051.850	69,73	27,20
2	KKTC	1.594.207	2.070.966	29,91	13,90
3	Azerbaycan	740.195	1.473.273	99,04	9,89
4	Türkmenistan	1.626.621	1.105.811	-32,02	7,42
5	Ürdün	1.391.021	880.447	-36,70	5,91
6	Libya	388.043	593.096	52,84	3,98
7	İran	39.542	556.182	1306,56	3,73
8	Vietnam	82.649	268.172	224,47	1,80
9	Lübnan	638.81	248.367	539,86	1,67
10	S.Arabistan	81.995	186.916	127,96	1,25
	Diğerleri	4.525.629	3.461.499	-23,51	23,24
	TOPLAM	12 895 979	14 896 579	15,51	100,00

Kaynak: Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği 2011 Kereste Sektörü Raporu

Dünya kereste ihracatı 2006 yılında 32,8 milyar \$ düzeyinde iken, 2010'da 28,9 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Dünya kereste ihracatının %16,9'u Kanada, %11,4'ü İsveç ve %10,4'ü de Rusya Federasyonu tarafından yapılmaktadır. Bu ülkelerden sonra en yüksek payı sırasıyla ABD (%7,7) ve Almanya (%6,4) almaktadır. Türkiye ise 178 ülke arasında 69. sırada kereste ihracatçısı olarak yer almaktadır (Kaynak: Trademap, 2011).

Türkiye'de kereste ithalatı 2000-2010 yılları arasında inişli çıkışlı bir eğilim gösterdiği, 2000 yılında 33 milyon \$ olarak gerçekleşirken 2010'da bu değer %300 artarak 132,3 milyon \$'a kadar çıktığı görülmektedir. Türkiye'de kereste ve parke ithalatının yıllara göre miktarları Tablo 9'da verilmiştir.

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

Tablo 9: Türkiye’de Kereste ve Parke İthalatının Yıllara Göre Miktarları

YILLAR	MİKTAR	TOPLAM DEĞER (Bin \$)	DEĞER DEĞİŞİMİ(%)
2000	569.761 Kg 41.806 m ² 22.385.181 m ³	33.010	-5,85
2001	231.234 Kg 52.150 m ² 12.239.149 m ³	21.539	-34,75
2002	1.705.244 Kg 63.794 m ² 194.896 m ³	25.875	20,14
2003	1.166.533 Kg 75.065 m ² 360.703 m ³	27.641	6,82
2004	1.160.009 Kg 61.827 m ² 371.754 m ³	46.722	69,03
2005	1.542.703 Kg 25.321 m ² 469.184 m ³	66.032	41,3
2006	2.693.136 Kg 26.462 m ² 631.402 m ³	99.675	50,95
2007	2.048.870 Kg 57.162 m ² 582.796 m ³	113.248	13,62
2008	1.535.858 Kg 25.650 m ² 662.358 m ³	159.720	41,04
2009	1.322.746 Kg 11.297 m ² 454.491 m ³	99.440	-37,74
2010	3.398.218 Kg 17.186 m ² 641.483 m ³	132.290	33,04

Kaynak: TÜİK verileri

2010 yılında Türkiye, kereste ithalatının %30,5’ini Rusya Federasyonu’ndan, %25,5’ini ise Ukrayna’dan yapmıştır. Bu iki ülkeyi takiben Türkiye’nin en çok kereste ithal ettiği ülkeler sırasıyla Romanya (9,9), Kamerun (%8,5) ve Bulgaristan (4,9) olmuştur. Bu ülkelerin önemlileri Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Ülkelere Göre Kereste İthalatı (\$)

SIRA	ÜLKE	2009	2010	2009-2010	PAY (%)
		DEĞER	DEĞER		
1	Rusya Federasyonu	31.143.388	40.377.024	29,6	30,5
2	Ukrayna	21.089.604	33.778.905	60,2	25,5
3	Romanya	9.315.739	13.111.501	40,7	9,9
4	Kamerun	9.182.555	11.244.370	22,5	8,5
5	Bulgaristan	1.425.541	6.477.032	354,4	4,9
6	A.B.D.	4.019.330	5.704.596	41,9	4,3
7	Kongo	2.646.292	2.304.192	- 12,9	1,7
8	Finlandiya	430.381	1.870.607	334,6	1,4
9	Burma	1.138.971	1.706.028	49,8	1,3
10	İsveç	741.728	1.467.988	97,9	1,1
	Diğerleri	18.306.511	14.248.058	-22,2	10,8
	TOPLAM	99 440 040	132 290 301	33.0	100.0

Kaynak: Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği 2011 Kereste Sektörü Raporu

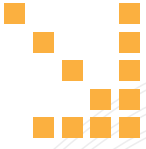
Dünya kereste ithalatı 2010 yılı Trademap verilerine göre; dünya kereste ithalatının %13,1'ini 3,8 milyar \$'lık değeriyle Çin Halk Cumhuriyeti yapmaktadır. Onu sırasıyla ABD (%12,2), Japonya (%7,8), İngiltere (%6,2) ve İtalya (%5,8) takip etmektedir. Türkiye ise 223 kereste ithalatçısı arasından dünyanın 37. sırada kereste ithalatçısı olarak yerini almıştır (Kaynak: Trademap, 2011).

3.2. Kaplama ve Kontrplak Sektörü

Ahşap kaplamalar, çeşitli ağaçlardan soyma, dilme-kesme ve biçme yöntemleri ile elde edilen 0,5-0,8 mm incelikte yaprak levhalarıdır. GTİP-Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon Numaraları kod Sistemi (1989)' ne göre ahşap kaplama malzemelerinin GTİP kod numarası 44.08'dir.

Mobilya sektörünün önemli ve ayrılmaz girdilerinden biri olarak nitelendirilen ahşap kaplama malzemelerinin üretiminde genel olarak kesme kaplama teknolojisi kullanılmaktadır. Ülkemizde de sektörde üretim gerçekleştirilen fabrikalarda yatay yönde kesme yapan makineler kullanılmaktadır. Ülkemizde sektörde üretim yapan firmaların büyük bir bölümü Marmara Bölgesi'nde (% 80 civarında) bulunmakta olup, bu bölgeyi İç Anadolu Bölgesi (% 15) izlemektedir.

Kontrplak, kurutulmuş ince ağaç katmanlarının lif doğrultularının birbirine çapraz olarak dizilip yapıştırılması ile oluşan ahşap paneldir (Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği Haziran 2011 Sektör Raporu). Kontrplaklar en az 3 adet kurutulmuş ağaç katmanından yapılır. Bu katmanlar, üst üste gelenlerin lif yönleri birbirine dik olacak şekilde yerleştirilir. Yüzeylerin aynı yönde olması gerektiğinden

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

paneller tek sayıdaki katmanlardan oluşur. Kontrplak ürün grubunun GTİP-Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon Numarası GTİP 44.12 dördü kod altında yer almaktadır. Yaş ve kuru sistemlerle kontrplak üretim yöntemleri olmasına rağmen daha çok kuru sistemle kontrplak üretimi yapılmaktadır. Kullanıldığı yerler:

İnşaat sektöründe: Beton kalıbı, parke altı kontrplak, çiftliklerde iç duvar yapılarında, iç duvar ve dış duvarlarda döşeme ve kaplama malzemesi olarak, tarım ürünlerinin depolanması için sandık yapımında, merdiven basamaklarında, çatı yapımında, şantiye işleri için levhalarda, endüstriyel zeminlerde, depo için zeminlerde, kalıp sistemlerinde, ara bölme levhasında, platformlarda, yaya geçitlerinde, köprülerde, çocuk oyun bahçelerinde,

Mobilya üretiminde: Mobilya için yan ve alt panellerde, mobilya yüzey çalışmasında,

Ulaştırma sektöründe: Tır, treyler, römorklar, kamyonet ve otobüsler, konteynerler, römorkların duvar, tavan ve iç kaplamasında, LNG taşıyıcılarında, membran tankları için yalıtım panelleri tamamlayıcısı,

Ambalaj sektöründe: Ahşap sandık Flightcase, yüksek kaliteli paketleme, düşük kaliteli ambalaj ve reklam stantları, trafik işaretleri ve göstergelerde.

Kontrplak, Avrupa standartlarına göre üretilmektedir. Bu standartlar, kontrplak'ın uygun üretimini güvence altına almaktadır. Kontrplak için mevcut sınıflandırma ve spesifikasyon standartları şunlardır:

EN 313-1 Kontrplak-Sınıflandırma ve Terminoloji-Bölüm 1: Sınıflandırma (1996)

EN 313-2 Kontrplak-Sınıflandırma ve Terminoloji-Bölüm 2: Terminoloji (1995)

EN 635-1 Kontrplak-yüzey görünümü sınıflandırması-Bölüm 1: Genel (1995)

EN 635-2 Kontrplak-yüzey görünümü sınıflandırması-Bölüm 2: Sert ahşap (1995)

EN 635-3 Kontrplak-yüzey görünümü sınıflandırması-Bölüm 3: Yumuşak ahşap (1995)

ENV 635-4 Kontrplak-yüzey görünümü sınıflandırması-Bölüm 4: Bitirme becerileri parametreleri Kılavuzu (1996)

EN 635-5 Kontrplak-yüzey görünümü sınıflandırması-Bölüm 5: Özellikleri ve kusurların ölçümü ve açıklanması yöntemleri (1999)

EN 636 Kontrplak-Özellikler-(2003)

EN 12369-2 Ahşap bazlı paneller-yapısal tasarım için karakteristik değerler- Bölüm 2: Kontrplak (2004)

ENV 14272 Kontrplak-Bazı mekanik özelliklerin belirlenmesi yöntemleri (2002)

ENV 14279 Lamine Ahşap Kereste-Özellikler, tanımlar, sınıflandırma ve gereksinimler

Kontrplak Üretim Aşamaları:

1. Soyma ve Kırpma Kontrplak: Tomruk, uzunluğunun karşısında duran bir torna bıçağı ile soyularak biçilir. Bu, kaplamanın şeridini oluşturur. Şerit, kırpma makinesi ile sabit boyutlara kesilir. Kurutma kaplama, nem içeriğinin azaltılması için kurutma makinesine gider. Bu daha sonra kaplamanın bağlanmasını ve bitmiş kontrplağın paketlenmesinde kolaylık sağlar.

2. Birleştirme ve Sınıflandırma: Küçük parçalardan oluşan kaplama birleştirilerek tam boyutlu levha haline getirilebilir. Bu, kenar tutkallama, dikme veya yapışkan bantlı kâğıda tutkallama şeklinde yapılabilir. Daha sonra, kaplamalar farklı kalite derecelerine göre sıralanırlar.

3. Tutkallama: Ahşap kaplama katmanlar çapraz dizim ile birleştirilir. Çapraz dizim, her ahşap kaplama ile diğer katmanın 90° açılanmış halidir. Sentetik bir reçine ile yapıştırılır. Tutkallama süreci, yakından izlenir.

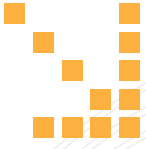
4. Presleme: Yığınlar ısıtılır ve preslenir. Bazen, preslemeyi daha kolay hale getirmek ve kaliteyi artırmak için (soğuk) presleme uygulanır. Presleme (veya sıcak presleme), yüksek sıcaklıkta hidrolik preslerle yapılır.

5. Tıraşlama, Dolgu ve Zımparalama: Preslemeden sonra, panel tıraşlanır ve gerekirse yüzey kusurları doldurulur veya tamir edilir. Daha sonra, kontrplakların çoğu zımparalanır ve son ürün "kontrplak" meydana gelir. Kontrplak üretimi için kullanılan başlıca tutkallar, üre formaldehit (dahili kullanım) ve Fenol formaldehittir (nemli veya dış kullanım).

Ahşap kaplamalar, çeşitli ağaçlardan soyma, dilme-kesme ve biçme yöntemleri ile elde edilen 0,5–0,8 mm incelikte yaprak levhalardır (Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği Haziran 2011 Sektör Raporu). GTİP-Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon Numaraları kod Sistemi (1989)' ne göre ahşap kaplama malzemelerinin GTİP kod numarası 44.08'dir.

Mobilya sektörünün önemli ve ayrılmaz girdilerinden biri olarak nitelendirilen ahşap kaplama levhalarının üretiminde genel olarak kesme kaplama teknolojisi kullanılmaktadır. Ülkemizde de sektörde üretim gerçekleştirilen fabrikalarda yatay yönde kesme yapan makineler kullanılmaktadır. Ülkemizde sektörde üretim yapan firmaların büyük bir bölümü Marmara Bölgesi'nde (%80 civarında) bulunmakta olup, bu bölgeyi İç Anadolu Bölgesi (%15) izlemektedir.

Türkiye'deki ahşap kaplama fabrikalarında ceviz, karaağaç, dişbudak, meşe, kayın, kavak, çam, çınar ve akçaağaç gibi yerli ağaçlarımızdan başka bazı yabancı türlerden okume, abaçhi, sapelli, sipo, makore, zigana, avodire, moringui, teak, meranti, sereya gibi türler de ahşap kaplama levhaları elde etmek amacıyla kullanılmaktadır.

3.2.1. Kaplama ve Kontrplak Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmeler

Kaplama sektöründe 110 bin m³/yıl kapasiteli 18 adet ahşap kaplama fabrikası mevcuttur. Ahşap kaplama üretimi yapan firmaların çoğunluğunu küçük işletmeler oluşturmaktadır. Son yıllarda bu ölçekteki işletmelerin sayısı % 20 civarında azalırken mikro ölçekli ve büyük ölçekli işletme sayısında artış olmuştur. 2007 sonu itibarıyla TOBB veri tabanına göre, ahşap kaplama sektöründe 47 işletmede 200.378.814 m²/yıllık kurulu kapasiteye ulaşıldığı bildirilmektedir. Çalışan sayısı ölçeğine göre işletmelerin % 77'si 50 ve daha az işçi çalıştıran küçük ölçekli işletme yapısındadır. Büyük ölçekli işletme sayısı sadece 11 adettir. İşletmelerin yoğunlaştığı iller ise Düzce, Kocaeli, Bursa ve Bolu' dur (TOBB, 2007). Kaplama sektöründe faaliyet gösteren önemli kuruluşlar ve kapasiteleri Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11: Kaplama Sektöründe Önemli Kuruluşlar

KURULUŞ ADI	YERİ	ÜRETİM KONUSU	İŞÇİ SAYISI	KAPASİTE M ²
Kapsa kaplama	Düzce	Ağaç kaplama üretimi	58	20.000.000
Burhan çelik ahşap	Abant	Ağaç kaplama üretimi	85	11.000.000
Hasep kaplama	Düzce	Ağaç kaplama üretimi	100	10.000.000
San tic. Ağ. Kapl.	Ankara	Ağaç kaplama üretimi	15	7.000.000
Doğsan düzce orm.	Düzce	Ağaç kaplama üretimi	-	6.685.150

Kaynak: TÜİK

Kurulu kaplama üretim kapasitesi yeni gelişmeler ile 240.000 m³/yıl'a ulaşmış olup, ortalama kapasite 5.600 m³/yıl'dır. Son yıllarda orta ölçekli firmaların sayısı azalırken büyük ölçekli işletme sayısında artış olmuştur. Sektörde çalışanların firma başına ortalama sayısı yaklaşık 49 kişi olduğu bildirilmektedir.

Kontrplak sektöründe 2007 sonu itibarıyla TOBB veri tabanına göre 56 işletmede 5.579.885 m²/yıllık kurulu kapasite görülmektedir (TOBB, 2007). Çalışan sayısına göre işletmelerin % 77'si 50 ve daha az işçi çalıştıran küçük ölçekli işletme yapısındadır. Büyük ölçekli işletme sayısı sadece 13 adettir. İşletmelerin yoğunlaştığı iller ise Sakarya, Kastamonu, Antalya, Tokat, Bolu, Bursa, Kütahya gibi illerdir. Kontrplak sektöründe faaliyet gösteren önemli kuruluşlar Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Kontrplak Sektörünün Önemli İşletmeleri

KURULUŞ ADI	KURULUŞ YERİ	KURULUŞ ADI	KURULUŞ YERİ
Bizon Ağaç San. Tic. A.Ş.	Adapazarı	Bizon Ağaç San. Tic. A. Ş.	Adapazarı
Dastaş Demircioğlu San. ve Tic. A.Ş.	Adapazarı	Eken Ağaç Mam. Tic. ve San. A.Ş.	Bayrampaşa / İstanbul.
Hasep Kaplama San. ve Tic. A.Ş.	Düzce/Bolu	Sitaş Siteliler Ağaç İşleri İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Siteliler / Ankara
Taner Entr. Ağaç San. Tic. A.Ş.	İnegöl/Bursa	Varışlar Ağaç Mam. San. ve Tic. Tic. A.Ş.	Çorum
Yiğit İnş. -Orman Ür. Tic. Ltd. Şti.	Pendik/İstanbul	Zed Ahşap Ltd. Şti. Teşvikiye	Şişli/İstanbul

Kaynak: 9. Beş Yıllık Kalkınma Planı/ Orman Ürünleri Sanayi İht. Kom. Rap.

3.2.2. Kaplama ve Kontrplak Sektöründe Üretim

Kaplama sektöründeki üretim yıllar itibarı ile 2005–2008 arasında ortalama % 8,7 artış kaydetmiş, 2009 yılındaki küresel krizde diğer sektörlerde olduğu gibi bu sektörde de % 15 üretim düşüşü meydana gelmiştir. Bu döneme ait üretim miktarları Tablo 13’ de verilmiştir.

Tablo 13: Türkiye Ahşap Kaplama Sanayinde Üretim Miktarı (m³)

2005	2006	2007	2008	2009
75.000	84.000	95.000	96.000	82.000

Kaynak: FAOSTAT Database, 2011

2010 yılında gerçekleşen kaplama üretim miktarı ve 2011 yılı tahmini üretim miktarı Tablo 14’ de verilmiştir.

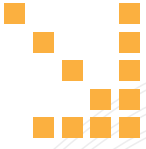
Tablo 14: Kaplama Üretim Kapasitesi ve Üretim Miktarı

TESİS SAYISI (Adet)	ÜRETİM KAPASİTESİ (Bin m ³ /Yıl)	ÜRETİM MİKTARI (Bin m ³ /Yıl)	2011 YILI TAHMİNİ ÜRETİM (Bin m ³ /Yıl)
18	110	90	100

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü/2010 Yılı Orman Ürünleri Piyasasındaki Gelişmeler ve 2011 Yılı Beklentileri Raporu

Not: Üretim miktarları son üç yılın ortalaması olarak verilmiştir.

Dünya ahşap kaplama malzemeleri üretimi 2009 yılında 2008 yılına göre %1,6 gerileyerek 12,1 milyon m³ seviyesinde gerçekleşmiştir. 2005–2009 yılını kapsayan beş yıllık dönemin en yüksek üretim rakamı ise 2005 yılında kaydedilmiştir. Dünyanın en büyük ahşap kaplama malzemesi üreticisi ülkeleri Çin, Malezya, Ekvator, Endonezya

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

ve Brezilya'dır. Çin'e ait üretim verileri çok sağlıklı olarak değerlendirilmemekte olup, küresel düzeyde başta gelen üreticiler arasında bulunan Malezya'nın üretiminde 2009 yılında %18 düşüş meydana gelmiş, Endonezya'nın üretiminde ise %60 gibi yüksek bir oranda artış kaydedilmiştir. 2005–2009 dönemini kapsayan beş yılda en önemli üretim artışını üretimini 7 katına çıkaran Ekvator gerçekleştirirken, bu dönemde en büyük düşüş ise Kanada'nın üretiminde (%49) gözlenmiştir. Türkiye, 2005 yılından itibaren gittikçe artan % 0,7'lik üretim payı ile dünyada 25. sırada yer almaktadır.

Kontrplak sektöründeki üretim inşaat sektöründe, mobilya üretiminde, ulaştırma sektöründe, ambalaj sanayinde, reklam stantları ve trafik işaretleri gibi geniş yelpazeli kullanma yönelik olup, geniş avantajlara sahip bir üründür. Kontrplak fabrikalarında çoğunlukla kavak ve kayın işlenmektedir. Bunun dışında çam, okaliptüs ve kızılâğaçtan da üretim yapılmaktadır. Avrupa ülkelerinde bunlar dışında çeşitli tropik ağaçlar, huş, ıhlamur, ladin ve douglas bu amaçla kullanılmaktadır. Yaş ve kuru sistemlerle kontrplak üretim yöntemleri olmasına rağmen daha çok kuru sistemle kontrplak üretimi yapılmaktadır. Ülkemizde 250.000 m³/yıl kapasiteli 55 adet kontrplak fabrikası mevcuttur. 2010 yılında gerçekleşen kontrplak üretim miktarı ve 2011 yılı tahmini üretim miktarı Tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15: Kontrplak Üretim Kapasitesi ve Üretim Miktarı

TESİS SAYISI (Adet)	ÜRETİM KAPASİTESİ (Bin m ³ /Yıl)	ÜRETİM MİKTARI (Bin m ³ /Yıl)	2011 YILI TAHMİNİ ÜRETİM (Bin m ³ /Yıl)
55	250	180	200

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan 9.Kalkınma Planı Ağaç ve Orman Ürünleri Özel İhtisas Komisyonu raporuna göre; geçmiş yıllardaki üretim miktarları göz önüne alınarak yapılan regresyon analizinde, Türkiye'nin uzun dönemdeki (2010–2013) üretim tahminlerinde Türkiye'nin 2013 yılında 247 bin m³/yıl kontrplak üreteceği tahmin edilmektedir.

Dünya kontrplak üretimi 2009 yılında bir önceki yıla göre %4,6 artarak 80,3 milyon m³ seviyesinde gerçekleşmiştir. 2005–2009 yılını kapsayan beş yıllık dönemin en yüksek üretim rakamı ise 2007 yılında 84,6 milyon m³ olarak kaydedilmiştir. 2009 yılında dünyanın kontrplak üretiminin 45,3 milyon m³ ile %56,5'ini Çin Halk Cumhuriyeti yapmaktadır. ABD ise dünyanın 2. büyük kontrplak üreticisi olarak 8,8 milyon m³'lük üretimiyle dünya kontrplak üretiminin %11'ini gerçekleştirmektedir. Bu iki ülkeyi sırasıyla Malezya (%4,9), Endonezya (%3,7) ve Japonya (%2,8) takip etmektedir. Türkiye ise kontrplak üretiminde 126 ülke arasından 100 bin m³ üretim ve % 0,1 pay ile 35. sırada yer almaktadır.

Dünya kontrplak tüketimi Asya-Pasifik Bölgesi'nin 2000 yılında 23 milyon m³ olan kontrplak tüketiminin, 2010 yılında 1992 yılına göre % 40 oranında artarak 27 milyon m³'e yükseldiği tahmin edilmektedir. Bölgenin dünya tüketimi içindeki payı ise 1992 yılında % 40 iken 2010 yılında tahminen % 43'e çıkmıştır. Tüm bölge ülkelerinin tüketimi-

minde artış öngörülmekle birlikte Japonya, Çin, Güney Kore ve Endonezya, tüketimdeki liderliklerini devam ettirmektedir. Söz konusu dört ülkenin bölge tüketimindeki payı % 90 civarındadır. Çin'in 1992 yılında 4,6 milyon m³ olan tüketiminin 2010 yılında yaklaşık iki kat artarak 7,7 milyon m³'e yükseldiği tahmin edilmektedir. Japonya'nın tüketiminin % 20 artarak 9,2 milyon m³'den 11 milyon m³'e, Endonezya'nın tüketiminin ise 1,5 milyon m³'den 2,3 milyon m³'e yükseldiği düşünülmektedir. Güney Kore'nin tüketimi de benzer şekilde artış göstermiştir. Asya-Pasifik bölgesinin 1992 yılında 23 milyon m³, 2000 yılında 27 milyon m³ olan kontrplak üretiminin, tüketimdeki artışla birlikte 2010 yılında 30 milyon m³'e yükseldiği tahmin edilmektedir. Bölgenin dünya üretimindeki payı 2000 yılında % 50 iken 2010 yılında % 48 olmuştur.

3.2.3. Kaplama ve Kontrplak Sektöründe İhracat-İthalat

Türkiye'nin ahşap kaplama malzemeleri ihracatı 2000–2010 yılları arasında, 2009 yılındaki ekonomik kriz dışında, sürekli artış eğilimi göstermiştir. 2000 yılında 9 milyon \$ değerinde ahşap kaplama malzemeleri ihracatı yapan Türkiye, söz konusu sektörde büyük bir gelişme kaydederek %177 artışla 2010 yılında 25,2 milyon \$'lık ihracat yapmıştır. Kaplama ihracatının yıllara göre miktarları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16: Türkiye'de Kaplama İhracatının Yıllara Göre Miktarları

YILLAR	MİKTAR	TOPLAM DEĞER (Bin \$)	DEĞER DEĞİŞİMİ(%)
2000	504.183 Kg 4.226.598 m ³	09.093	06,14
2001	853.226 Kg 9.289 m ³	10.250	12,72
2002	1.915.680 Kg 12.758 m ³	13.807	34,70
2003	2.775.802 Kg 32.570 m ³	18.115	31,21
2004	3.585.903 Kg 17.306 m ³	21.536	18,88
2005	4.416.373 Kg 14.440 m ³	22.408	04,05
2006	4.405.764 Kg 15.517 m ³	23.630	05,46
2007	4.321.937 Kg 16.225 m ³	24.509	03,71
2008	4.563.019 Kg 14.824 m ³	26.911	09,80
2009	1.337.190 Kg 16.168 M ³	21.320	-20,78
2010	475.691 Kg 21.273 m ³	25.171	18,06

Kaynak: TÜİK verileri

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

2010 yılında Türkiye'nin ahşap kaplama malzemeleri ihracatının %31'i İtalya, %25'i ise Mısır'a yapılmıştır. Bu iki ülkeden sonra ahşap kaplama malzemeleri ihracatından en büyük payı sırasıyla; Lübnan (% 6,33), İran (%4) ve BAE (% 3,65) almıştır. Bu ülkelerin önemli olanları Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17: Ülkelere Göre Kaplama İhracatı (\$)

SIRA	ÜLKE	2009	2010	2009-2010 DEĞ. (%)	PAY (%)
		DEĞER	DEĞER		
1	İtalya	6.494.078	7.810.141	20,27	31,03
2	Mısır	4.874.696	6.472.550	32,78	25,71
3	Lübnan	1.440.333	1.592.346	10,55	6,33
4	İran	366.468	1.006.902	174,76	4,00
5	B.A.E.	1.150.576	917.656	-20,24	3,65
6	Litvanya	667.666	841.060	25,97	3,34
7	Almanya	558.458	761.486	36,36	3,03
8	İsrail	340.805	590.896	73,38	2,35
9	Çin	261.592	561.672	114,71	2,23
10	Slovakya	0	491.551	-	1,95
	Diğerleri	5.165.291	4.124.898	- 20,14	16,39
	TOPLAM	21 319 963	25 171 158	18.06	100.00

Kaynak: Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği 2011 Kaplama Sektörü Raporu

Türkiye'nin ahşap kaplama malzemeleri ithalatı 2000-2010 yılları arasında inişli çıkışlı bir trend göstermiş, en büyük düşüşünü 2009 yılındaki ekonomik krizde yaşamıştır. Söz konusu yıl dışında genel olarak bakıldığında; 2002 yılından itibaren istikrarlı bir artış trendine giren ahşap kaplama malzemeleri ithalatı, kriz sonrası tekrar artmaya başlamıştır. 2000 yılında 5,6 milyon \$ değerinde ahşap kaplama malzemeleri ithal edilirken, 2010 yılında 27,9 milyon \$'lık ithalat gerçekleştirilmiştir. Kaplama ithalatının yıllara göre miktarları Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18: Türkiye’de Kaplama İthalatının Yıllara Göre Miktarları

YILLAR	MİKTAR	TOPLAM DEĞER (Bin \$)	DEĞER DEĞİŞİMİ(%)
2000	778.528 Kg 1.111.726 m ³	05.650	37,10
2001	353.294 Kg 3.145 m ³	02.597	—54,04
2002	1.618.338 Kg 4.418 m ³	05.201	100,28
2003	1.408.018 Kg 201.055 m ³	07.632	46,74
2004	1.470.144 Kg 21.066 m ³	12.377	62,17
2005	2.142.603 Kg 20.013 m ³	13.144	06,20
2006	2.163.126 Kg 22.663 m ³	15.999	21,72
2007	1.759.947 Kg 26.499 m ³	26.086	63,05
2008	1.505.812 Kg 27.496 m ³	32.532	24,71
2009	1.516.821 Kg 19.577 m ³	20.291	—37,63
2010	1.749.402 Kg 40.568 m ³	27.867	37,33

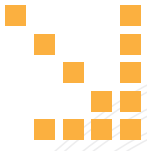
Kaynak: TÜİK verileri

2010 yılında Türkiye ahşap kaplama malzemeleri ithalatının % 30,5’ini Çin’den, % 15’ini ise ABD’den yapmıştır. Ahşap kaplama malzemeleri ithalatımızda adı geçen iki büyük ülkeyi sırasıyla Finlandiya (% 8), İtalya (% 7,5) ve Romanya (% 7,4) takip etmiştir. Bu ülkelerin önemli olanları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19: Ülkelere Göre Kaplama İthalatı (\$)

SIRA	ÜLKE	2009	2010	2009–2010 DEĞ. (%)	PAY (%)
		DEĞER	DEĞER		
1	Çin	6.417.891	8.505.858	32,53	30,52
2	A.B.D.	2.049.086	4.318.638	110,76	15,50
3	Finlandiya	1.545.397	2.242.651	45,12	8,05
4	İtalya	2.519.779	2.075.030	—17,65	7,45
5	Romanya	1.448.304	2.073.626	43,18	7,44
6	Almanya	1.449.136	1.961.428	35,35	7,04
7	Ukrayna	970.697	1.823.004	87,80	6,54
8	Bulgaristan	639.599	675.387	5,60	2,42
9	Brezilya	702.244	646.045	—8,00	2,32
10	Gabon	414.169	596.478	44,02	2,14
	Diğerleri	2.134.886	2.948.738	38,12	10,58
	TOPLAM	20 291 188	27 866 883	37,33	100,00

Kaynak: TÜİK verileri

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

Dış ticaret dengesi olumsuz olup, 2004 yılında ortalama 36 milyon \$'lık ithalat, 15 milyon \$'lık ihracat yapılmıştır. İhracatın ithalatı karşılama oranı son 7 yıl ortalaması % 41,5'tir. Kapasite kullanım oranı % 80,2 olup, sektörde 1095 çalışan bulunmaktadır. Son 7 yılda 9 adet teşvik belgesi alınmıştır (DPT, 2006).

Türkiye'nin kontrplak ihracatı 2000–2010 yılları arasında 2009 yılındaki ekonomik krize kadar, genel olarak artış eğilimi göstermiştir. 2000 yılında 2,9 milyon \$ değerinde kontrplak ihracatı yapılırken, 2010 yılında 12,9 milyon \$'lık ihracat yapılmıştır. Son on yıllık dönemde, Türkiye'nin en fazla kontrplak ihracatı yaptığı yıl 22,4 milyon \$'la 2008 yılı olmuştur. Yıllara göre kontrplak ihracatı Tablo 20 de verilmiştir.

Tablo 20: Yıllara Göre Kontrplak İhracatı (Milyon \$)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2,9	5,6	9,0	14,0	17,3	20,2	20,7	22,2	22,4	14,9	12,9

2010 yılında kontrplak ihracatının %13,5'i Libya'ya, %12,5'i Irak'a, %10,6'sı ise Azerbaycan'a yapılmıştır. Bu üç ülkeden sonra en fazla kontrplak ihraç edilen ülkeler sırasıyla; İran (%8,3) ve Gürcistan (%8,0) olmuştur. Bu ülkelerin önemlileri Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21: Ülkelere Göre Kontrplak İhracatı (Bin \$)

SIRA	ÜLKE	2009		2010		2009–2010 DEĞ. (%)	PAY (%)
		MİKTAR (M ³)	DEĞER	MİKTAR (M ³)	DEĞER		
1	Libya	1.444	1.617	1.362	1.743	7,84	13,50
2	Irak	2.854	1.484	2.832	1.620	9,20	12,55
3	Azerbaycan	1.743	1.372	1.827	1.372	0,02	10,62
4	İran	2.702	918	1.879	1.083	17,97	8,39
5	Gürcistan	2.151	1.119	2.009	1.036	–7,41	8,03
6	Türkmenistan	1.859	1.249	1.040	898	–28,10	6,96
7	Rusya Fed.	169	225	1.039	568	152,52	4,40
8	K.K.T.C.	352	277	662	475	71,38	3,68
9	Avusturya	255	293	444	440	49,78	3,40
10	Sudan	110	48	804	342	605,16	2,65
	Diğerleri	7.256	6.314	3.726	3.335	–47,19	25,83
	TOPLAM	20 895	14 917	17 624	12 912	–13,44	100,00

Kaynak: Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği 2011 Kontrplak Sektörü Raporu

Dünya kontrplak ihracatı değer bazında incelendiğinde; 2006–2010 yılları arasında inişli çıkışlı bir eğilim izlediği tespit edilmiştir. 2006 yılında 12,2 milyar \$ düzeyinde iken, 2010'da 12,1 milyar \$'a düşmüştür.

2010 yılında, dünya kontrplak ihracatının % 28,2'ü 3,4 milyar \$'la Çin Halk Cumhuriyeti, % 13,6'i 1,6 milyar \$ ile Endonezya, % 13,3'i ise 1,6 milyar \$'la Malezya tarafından yapılmıştır. Kontrplak ihracatının diğer önemli aktörleri sırasıyla Rusya Federasyonu (% 5,7) ve Finlandiya (%4,5) olmuştur.

Dünya kontrplak pazarında 141 ülke arasından 47. büyük ihracatçı olarak yerini alan Türkiye ise; 2006–2010 dönemini kapsayan beş yılda sektör ihracatını % 37,9 oranında düşürmüş ve 2010 yılında 12,9 milyon \$ ihracat yapmıştır.

Türkiye'nin kontrplak ithalatı 2000–2010 yılları arasında inişli çıkışlı bir eğilim göstermiş, oransal olarak en büyük düşüşünü 2009 yılındaki ekonomik krizde yaşamıştır. Söz konusu yıl dışında genel olarak bakıldığında; 2002 yılından itibaren istikrarlı bir artış trendine giren kontrplak ithalatı, kriz sonrası % 157 oranında artış göstermiştir. Yıllara göre kontrplak ithalatı Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22: Yıllara Göre Kontrplak İthalatı (Milyon \$)

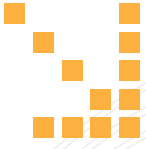
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
18,0	8,4	12,2	21,9	39,9	65,3	90,7	110,4	126,2	69,9	179,9

2000 yılında 18 milyon \$ değerinde kontrplak ithal edilirken, 2010 yılında 179,9 milyon \$'lık ithalat gerçekleştirilmiştir. 2010 yılında Türkiye kontrplak ithalatının %46,6'sını Rusya Federasyonu'ndan, % 14'ünü ise Brezilya'dan yapmıştır. Kontrplak ithalatımızda adı geçen iki büyük ülkeyi sırasıyla Hindistan (% 7,1), Bulgaristan (% 6,7) ve Ukrayna (% 6,2) takip etmiştir. Bu ülkelerin önemlileri Tablo 23'de verilmiştir.

Tablo 23: Ülkelere Göre Kontrplak İthalatı (Bin \$)

SIRA	ÜLKE	2009		2010		2009–2010 DEĞ. (%)	PAY (%)
		MİKTAR (M ³)	DEĞER	MİKTAR (M ³)	DEĞER		
1	Rusya Fed.	47.787	26.585	87.175	83.883	215,53	46,63
2	Brezilya	28.862	12.404	28.217	25.177	102,98	14,00
3	Hindistan	7.780	3.305	15.037	12.785	286,87	7,11
4	Bulgaristan	4.394	2.513	13.459	12.030	378,72	6,69
5	Ukrayna	7.219	3.988	11.887	11.172	180,13	6,21
6	Letonya	1.243	938	6.942	6.982	644,78	3,88
7	Endonezya	3.877	2.655	5.573	4.822	81,62	2,68
8	Finlandiya	2.389	2.669	3.694	4.262	59,68	2,37
9	Vietnam	714	239	3.554	3.297	1.278,94	1,83
10	Romanya	7.406	2.775	2.856	2.750	-0,89	1,53
	Diğerleri	15.948	11.793	11.811	12.719	7,85	7,07
	TOPLAM	127 619	69 863	190 205	179 878	157,47	100,00

Kaynak: TÜİK verileri

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

Dünya kontrplak ithalatı 2006–2010 döneminde, en yüksek ithalatın 2007 yılında kaydedildiği, söz konusu beş yılda % 8,6 gerileyerek ithalatın 2010 yılında 11,6 milyar \$'a düştüğü bildirilmektedir.

Dünya kontrplak ithalatının % 14,8'i Japonya, % 14,7'si ise ABD tarafından gerçekleştirilmektedir. Dünyanın en büyük iki kontrplak ithalatçısı olarak Japonya ve ABD 2010 yılında 1,7 milyar \$'lık ithalatlar yapmışlardır. Onları sırasıyla Almanya, İngiltere ve Güney Kore takip etmiştir. Türkiye ise dünya kontrplak ithalatında 16. sırada yer almış ve 179 milyon \$ değerinde ithalat gerçekleştirmiştir.

Dış ticaret dengesi olumsuz olup, 2004 yılında ortalama 36 milyon \$'lık ithalat, 15 milyon \$'lık ihracat yapılmıştır. İhracatın ithalatı karşılama oranı son 7 yıl ortalaması % 41,5'tir. Kapasite kullanım oranı % 80,2 olup, sektörde 1095 çalışan bulunmaktadır. Son 7 yılda 9 adet teşvik belgesi alınmıştır (DPT, 2006). Kontrplak sektöründe 1999'dan 2006'ya üretim miktarı sadece 1,5 kat artarken ihracat 4 kat, ithalat ise yaklaşık 10 kat artmıştır.

3.3. Yonga ve Lif Levha Sektörü

Yonga levha, "odun parçalarından (odun yongaları, testere talaşı, rende talaşı vb.) ve/veya diğer lignoselülozik malzemelerden (keten, kenevir ipliği, kendir ipliği, suyu çıkarılmış şeker kamışı posası vb odunlaşmış bitkilerden) elde edilen yongaların tutkalandıktan sonra, sıcak preslenmesiyle elde edilen levhalar" olarak; lif levha ise, "odun liflerinin doğal yapışma ve keçeleşme özelliklerinden yararlanılarak biçimlendirilmesi sonucu oluşan levhalar" olarak tanımlanmaktadır.

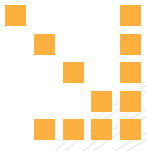
Yonga levha ve lif levha sektörü Fasıllar "44" içerisinde; Yonga levha "4410" G.T.İ.P. numarası ile "YONGA LEVHA ve benzeri levhalar ve ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden benzeri levhalar (reçineler veya diğer organik bağlayıcı maddelerle aglomere edilmiş olsun olmasın)", Lif levha ise "4411" G.T.İ.P. numarası ile "Ağaçtan ve diğer odunsu maddelerden LİFLEVHALAR (reçineler veya diğer organik maddelerle aglomere edilmiş olsun olmasın)" 12 haneli açılımla yer almaktadır.

Levhaların Sınıflandırılması:

44.10	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden yonga levha, oriented strand board (OSB) ve benzeri levhalar (örneğin waferboard) (reçineler veya diğer organik bağlayıcı maddelerle aglomere edilmiş (bir araya getirilmiş) olsun olmasın):
4410.11 4410.11.10.00.00 4410.11.30.00.00 4410.11.50.00.00 4410.11.90.00.00 4410.12 4410.12.10.00.00 4410.12.90.10.00 4410.12.90.90.00 4410.19 4410.19.00.10.00 4410.19.00.90.00 4410.90 4410.90.00.10.00 4410.90.00.90.00	Yonga Levha İşlenmemiş veya sadece zımparalanmış fakat daha ileri bir işlem görmemiş olanlar 4Yüzeyi melamin emdirilmiş kağıtla kaplanmış olanlar Yüzeyi plastikten dekoratif levha veya yaprakla kaplanmış olanlar Diğerleri Yönlendirilmiş lifli levha (OSB): İşlenmemiş veya sadece zımparalanmış fakat daha ileri bir işlem görmemiş olanlar Diğerleri: Yüzeyi plastikten dekoratif levha veya yaprakla ya da melamin emdirilmiş kâğıtla kaplanmış olanlar Diğerleri Yüzeyi plastikten dekoratif levha veya yaprakla ya da melamin emdirilmiş kâğıtla kaplanmış olan waferboard Diğerleri Diğerleri: Keten döküntülerinden elde edilenler Diğerleri
44.11	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar (reçineler veya diğer organik maddelerle yapıştırılmış olsun olmasın): Orta yoğunlukta lif levha (Medium Density Fibreboard-MDF):
4411.12 4411.12.10.00.00 4411.12.90.00.00 4411.13 4411.13.10.00.00 4411.13.90.00.00 4411.14 4411.14.10.00.00 4411.14.90.00.00 4411.92 4411.92.10.00.00 4411.92.90.00.00 4411.93 4411.93.10.00.00 4411.93.90.00.00 4411.94 4411.94.10.00.00 4411.94.90.00.00	Kalınlıkları 5 mm.yi geçmeyenler: Mekanik olarak işlenmemiş veya yüzü kaplanmamış olanlar Diğerleri Kalınlıkları 5 mm.yi geçen , fakat 9 mm.yi geçmeyenler: Mekanik olarak işlenmemiş veya yüzü kaplanmamış olanlar Diğerleri Kalınlıkları 9 mm.yi geçenler: Mekanik olarak işlenmemiş veya yüzü kaplanmamış olanlar Diğerleri Diğerleri: Yoğunluğu 0,8 gr/cm³.ü geçenler: Mekanik olarak işlenmemiş veya yüzü kaplanmamış olanlar Diğerleri Yoğunluğu 0,5 gr/cm³.ü geçen , fakat 0,8 gr/ cm³.ü geçmeyenler: Mekanik olarak işlenmemiş veya yüzü kaplanmamış olanlar Diğerleri Yoğunluğu 0,5 gr/cm³.ü geçmeyenler Mekanik olarak işlenmemiş veya yüzü kaplanmamış olanlar Diğerleri

Ağaç malzeme günümüzde hem masif hem de odun kompozitleri olarak çok geniş ve değişik alanlarda değerlendirilmektedir. Masif ağaç malzemenin anizotrop yapısı, geniş yüzey gerektiren kullanım yerlerinde yetersiz kalması ve ekonomik nedenlerle odun hammaddesinden teknik yollarla yonga levha, lif levha, kontrplak vb ahşap levhalar üretilmektedir. 1940'lı yıllarda endüstriyel olarak, odunun doğal kusurlarından arındırılmış,

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

izotrop ve homojen bir yapıya sahip yonga levha üretimine başlanılmıştır. Türkiye’de yonga levha ve lif levha endüstrileri 1950’li yıllarda kurulmuştur. Özellikle, II. Dünya savaşından sonra şehirlerin yeniden yapılandırılması çalışmalarında geniş boyutlu malzemeye duyulan ihtiyaç nedeniyle yonga levha ve lif levha endüstrileri hızla gelişmiştir.

3.3.1. Yonga ve Lif Levha Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmeler

Türkiye’de levha sanayinin mevcut durumu ve üretimine genel olarak bakıldığında, sektörde toplam 40 tesis mevcut olup, bunlardan 24’ü yonga levha, 16’sı lif levha üretmekte oldukları görülmektedir. Hammadde olarak odun ve odun kırıntıları ile testere talaşı kullanılmakta olup, bağlayıcı olarak çimentolu yonga levha üretimi dışında sentetik bağlayıcı maddeler kullanılmaktadır. Yonga levha sektöründe sürekli ve kesintili olarak tek veya çok katlı preslerde 3 tabakalı levha üretimi gerçekleştirilmektedir. Lif levha sektöründe yaş yöntemle ve kuru yöntemle üretim yapılmakta olup, yaş yöntemle çalışanlar sert lif levha üretirken, kuru yöntemle çalışanlar hem sert (HDF) hem de orta sert lif levha (MDF) üretimi gerçekleştirmektedir. Yonga levha üreten işletmeler Tablo 24/a da, lif levha üreten işletmeler Tablo 24/b’de verilmiştir.

Tablo 24/a: Yonga Levha Sektörünün Önemli İşletmeleri

FİRMA ADI	FABRİKA YERİ	KAPASİTE (m3/gün)	KAPASİTE m3/yıl)
Ayorsan A.Ş.	Sinop	80	24.000
Devrektaş A.Ş.	Zonguldak	340	102.000
Foça Sunta A.Ş.	İzmir	300	90.000
Giresun Orman Ltd. Şti.	Giresun	170	51.000
Gentaş A.Ş.	Bolu	96	28.800
İttaş A.Ş.	Bursa	350	105.000
Kast. Entg.	Kastamonu	650	195.000
Kast.Entg. A.Ş.	İzmit	200	60.000
Kast. Entg.	Balıkesir	1.750	525.000
Koyuncuoğlu (Setaş)	Kütahya	300	90.000
Köseoğlu A.Ş.	Kayseri	600	180.000
Masstaş A.Ş.	Bolu	140	42.000
Orma A.Ş.	Isparta	750	225.000
Panel (Yontaş) A.Ş.	Samsun	500	150.000
Samedoğlu A.Ş.	Mersin	500	150.000
Serdar Ağaç A.Ş.	Bursa	750	225.000
S.F.C. A.Ş.	Kastamonu	200	60.000
Starwood A.Ş.	Bursa	2300	690.000
Sumaş A.Ş.	Balıkesir	240	72.000
Suntasan A.Ş.	Eskişehir	250	75.000
Tever Ağaç A.Ş.	İzmit	1.500	450.000
Teverpan A.Ş.	Tekirdağ	800	240.000
Vezir Ağaç A.Ş.	Samsun	175	52.000
Yonsan A.Ş.	Manisa	300	90.000
KURULU TOPLAM KAPASİTE		13.241	3.972.300

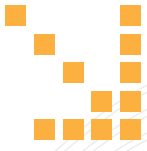
Tablo 24/b: Lif-Levha Sektörünün Önemli İşletmeleri

FİRMA ADI	FABRİKA YERİ	KAPASİTE (m3/gün)	KAPASİTE m3/yıl)
Bolu Lif (Gbs) A.Ş.	Bolu	80	24.000
Çamsan A.Ş. (Ordu)	Ordu	600	180.000
Çamsan A.Ş. (Adapazarı)	Adapazarı	600	180.000
Divapan A.Ş.	Düzce	400	120.000
Kast.Entegre A.Ş. (Gebze)	İzmit	1.000	300.000
Kast.Entegre A.Ş. (Kastamonu)	Kastamonu	1.200	360.000
Kuroğlu A.Ş.	İzmit	300	90.000
Selolit A.Ş.	Manisa	60	18.000
Serdar Ağaç A.Ş.	Bursa	650	195.000
S.F.C. A.Ş.	Kastamonu	835	250.000
Teverpan A.Ş.	Tekirdağ	500	150.000
Tever Mdf A.Ş.	Tekirdağ	800	240.000
Yıldız Sunta Mdf A.Ş.	İzmit	1.550	465.000
Yıldız Entegre A.Ş.	İzmit	3.000	900.000
Turanlar Grup (Vezir Ağaç)	Samsun	750	225.000
KURULU TOPLAM KAPASİTE		12.325	3.697.500

Sektördeki kapasite kullanım oranları yonga levha için % 80, lif levha için ise % 97'dir. Yonga levha ve lif levha sektörlerindeki tesislerin tamamında melamin kaplama hattı bulunmakta ve ürünlerinin büyük bir kısmını kapladıktan sonra pazarlamaktadırlar. Sektörde faaliyet gösteren kuruluşların çoğunluğu TSE kalite yeterlilik belgesi ve TSE uygunluk belgelerini almış olup, üretimlerinde standartlara uymaktadırlar. Ayrıca, bazıları ISO 9001, ISO 9002, ISO 14000, OHSAS 18001 ve SA 8000 standart belgelerine sahiptir. Kuruluşların çoğunluğu TSE kalite yeterlilik ve TSE uygunluk belgeleri, bazıları ise ISO 9001, ISO 9002, ISO 14000, OHSAS 18001 ve SA 8000 standart belgeleri almışlardır.

3.3.2. Yonga ve Lif Levha Sektöründe Üretim

Sektörün toplam üretim kapasitesi yaklaşık 9 milyon m³ olup, üretim miktarı 5,5 milyon³ seviyesindedir. Lif levha sektöründeki 16 fabrikadan büyük bölümü kuru yöntemle üretim yapmaktadır. Bunlardan yaş yöntemle çalışanlar sert lif levha üretirken, kuru yöntemle çalışanlar hem sert (HDF) hem de orta sert lif levha (MDF) üretimi gerçekleştirmektedir. Sektöre ait üretim kuruluşu, kapasitesi ve üretim miktarı Tablo 25'de verilmiştir.

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

Tablo 25: Yonga ve Lif Levha Sektöründe Üretim Miktarı

SEKTÖR	TESİS SAYISI	ÜRETİM KAPASİTESİ (BİN M ³ /YIL)	ÜRETİM MİKTARI (BİN M ³ /YIL)	2011 MUHTEMEL ÜRETİM MİKTARI (BİN M ³ /YIL)
Yonga Levha, Osb. Vb. Levhalar (Gtip: 4410)	24	4.978	2.950	4.000
Mdf Ve Lif Levhalar (Gtip: 4411)	16	3.983	2.500	3.500
TOPLAM	40	8.961	5.450	7.500

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı OGM./2010 yılı orman ürünleri piyasasındaki gelişmeler ve 2011 yılı beklentileri raporu

Not: Üretim miktarları son üç yılın ortalaması olarak verilmiştir.

3.3.3. Yonga ve Lif Levha Sektöründe İhracat-İthalat

2000–2010 yılları arasında değer bazında toplam levha ihracatımız, 2009 yılındaki düşüş (2008'e göre %7 gerileme) dışında sürekli bir artış grafiği sergilemiştir. Söz konusu 11 yılda yaklaşık 28 kat artan sektörün ihracatı 2010 yılında 319 milyon \$'a ulaşmıştır. 2000–2010 döneminde Türkiye'nin levha ihracatı Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26: 2000–2010 Döneminde Türkiye'nin Levha İhracatı

YILLAR	YONGA VE OSB VB. LEVHALAR		MDF VE LİF LEVHALAR		TOPLAM
	M ³	DOLAR	M ²	DOLAR	DOLAR
2000	32.943	7.675.256	1.430.329	3.938.538	11.613.794
2001	64.566	15.963.819	3.363.806	12.159.918	28.123.737
2002	100.266	16.886.465	4.644.998	16.440.560	33.327.025
2003	2.301.521	24.337.873	5.503.161	30.754.440	55.092.313
2004	194.597	42.454.613	9.380.520	44.731.919	87.186.532
2004	194.597	42.454.613	9.380.520	44.731.919	87.186.532
2006	242.481	57.324.005	20.178.638	101.128.820	158.452.825
2007	322.565	79.778.670	30.488.907	179.762.814	259.541.484
2008	321.077	93.833.272	34.344.967	205.311.066	299.144.338
2009	254.105	63.925.858	41.419.840	214.930.556	278.856.414
2010	271.638	65.424.208	49.263.640	253.257.737	318.681.945

Kaynak: TÜİK verileri

2010 yılında sektörün ihracatının % 80'ini "MDF ve lif levhalar" oluştururken söz konusu ürün grubunun ihracatında 2009 yılına göre %18 artış olmuştur. Bu ürün grubunda son 11 yılda oransal olarak en büyük ihracat artışı hem miktar hem de değer bazında 2001 yılında kaydedilmiş olup, 2003, 2006 ve 2007 yıllarında da değer bazında ihracat artış oranları yüksek düzeyde (% 50'nin üzerinde) olmuştur. 2010 yılında 319 milyon \$

düzeyindeki toplam levha ihracatının % 66'sı MDF ihracatına aittir. 2010 yılında MDF ihracatımız bir önceki yıla göre miktar bazında % 7 değer bazında da % 15 artış göstererek 34 milyon m² ve 209 milyon \$ düzeyinde gerçekleşmiştir. Yonga ve lif levha ihracatının yapıldığı ülkeler Tablo 27'de verilmiştir.

Tablo 27: Yonga ve Lif Levha İhracatının Yapıldığı Ülkeler ve Payları (%)

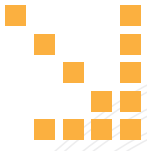
YONGA VE OSB VB. LEVHA		MDF VE LİF LEVHALAR	
ÜLKELER	PAY (%)	ÜLKELER	PAY (%)
Gürcistan	29	İran	55
İran	13	Irak	11
Azerbaycan-Nahçıvan	9	Azerbaycan-Nahçıvan	4
Makedonya	3	Gürcistan	4
Irak	7	Rusya Federasyonu	3
Bulgaristan	6	Türkmenistan	3
Arnavutluk	6	K.K.T.C.	2
Türkmenistan	5	B.A.E.	2
K.K.T.C.	5	Ukrayna	2
Suriye	4	Bulgaristan	1
Diğer	13	Diğer	13
TOPLAM	100	TOPLAM	100

"4410" nolu GTİP'de yer alan "Yonga Levha, OSB vb. Levha" ihracatından ise en çok payı değer bazında sırasıyla; Gürcistan, İran, Azerbaycan-Nahçıvan, Irak, Bulgaristan, Arnavutluk, Türkmenistan, K.K.T.C., Suriye, Makedonya almıştır. İlk üç sırada bulunan Gürcistan, İran ve Azerbaycan-Nahçıvan sektörün ihracat değerinin yarısını oluşturmuştur.

2010 yılında "4411" no'lu GTİP'de yer alan "MDF ve Lif Levhalar" ihracatından en çok payı değer bazında %55 ile İran almıştır. İran'ı Irak izlemekte olup, Azerbaycan-Nahçıvan, Gürcistan, Rusya Federasyonu, Türkmenistan diğer önemli pazarlar arasında yer almıştır.

Dünya levha ihracatı, 2006 yılında 16,1 milyar \$ düzeyinde iken, 2010'da 15,1 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Dünya levha ihracatının % 17,8'i 2,7 milyar \$'la Almanya tarafından yapılmaktadır. Dünyanın en büyük levha ihracatçısı olan Almanya'yı sırasıyla 1,2 milyar \$'la Çin (% 7,6), 1,1 milyar \$'la Kanada (% 7,3) ve 1 milyar \$'la Avusturya (% 4,2) izlemektedir. Türkiye ise 139 ihracatçı arasında 318.682 milyon \$'la 13. levha ihracatçısı olarak dünya levha pazarındaki yerini almıştır.

Türkiye'nin levha ithalatı, 2000-2010 yılları arasında inişli çıkışlı bir trend göstermiş, 2000 yılında 77 milyon \$ olarak gerçekleşirken, 2010'da bu değer dört kat üzerine yani yaklaşık 326 milyon \$ düzeyine ulaşmıştır. 2010 yılında MDF ve lif levhalar ithalatı sektö-

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

rün toplam ithalatının %73'ünü oluşturmuştur. Son 11 yılda toplam Levha ithalatımız 388 milyon \$ ile 2007 yılında en yüksek değerine ulaşmıştır. Yonga ve Lif Levha ithalatının yapıldığı ülkeler Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28: 2000–2010 Döneminde Türkiye'nin Levha İthalatı

YILLAR	YONGA VE OSB VB. LEVHALAR		MDF VE LİF LEVHALAR		TOPLAM
	M ³	DOLAR	M ²	DOLAR	DOLAR
2000	285.095	22.758.015	35.829.671	54.676.378	77.434.393
2001	33.310	7.591.360	6.155.656	26.352.637	33.943.997
2002	75.588	12.199.969	35.459.639	54.249.694	66.449.663
2003	253.107	25.381.194	29.483.073	88.738.811	114.120.005
2004	277.238	54.061.410	33.759.955	132.612.725	186.674.135
2004	266.593	56.003.821	60.520.780	248.115.763	304.119.584
2006	179.232	44.827.867	55.540.805	238.061.148	282.889.015
2007	191.338	52.779.226	69.698.896	335.173.370	387.952.5
2008	238.735	59.570.490	51.671.970	274.492.482	334.062.972
2009	243.827	59.272.143	33.093.381	150.218.963	209.491.10
2010	372.183	86.776.028	59.955.049	238.787.688	325.563.716

Kaynak: TÜİK verileri

"4410" nolu GTİP'de yer alan "Yonga Levha, OSB vb. Levha" ithalatından ise en çok payı değer bazında sırasıyla; Bulgaristan, Romanya ve Yunanistan almış olup, bu ülkelerin "Yonga Levha, OSB vb. Levha" ithalatındaki payı toplam %83'tür.

2010 yılında "4411" nolu GTİP'de yer alan "MDF ve Lif Levhalar" ithalatından en çok payı değer bazında %44 ile Almanya almıştır. Almanya'yı Romanya izlemekte olup, bu iki ülke "MDF ve Lif Levhalar" ithalatımızın %74'ünü oluşturmaktadır. Yonga ve lif levha ithalatının yapıldığı ülkeler ve payları (%) Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29: Yonga ve Lif Levha İthalatının Yapıldığı Ülkeler ve Payları (%)

YONGA VE OSB VB. LEVHA		MDF VE LİF LEVHALAR	
ÜLKELER	PAY (%)	ÜLKELER	PAY (%)
Bulgaristan	54	Almanya	44
Romanya	19	Bulgaristan	30
Yunanistan	10	İsviçre	7
Kanada	6	Polonya	7
İtalya	3	İtalya	3
ABD	3	Belçika	2
Almanya	2	Rusya Federasyonu	2
Sırbistan	2	Çin	2
Brezilya	1	Avusturya	2
Belçika	0,4	Malezya	1
TOPLAM	100	TOPLAM	100

2007–2009 yılları arasında sürekli düşüş gösteren dünya levha ithalatı 2006 yılında 15,3 milyar \$ iken, 2010 yılında 14,5 milyar \$'a düşmüştür. 2010 yılı Trademap verilerine göre; dünya levha ithalatının %11'ini 1,5 milyar \$'lık değeriyle ABD yapmaktadır. Onu sırasıyla Almanya (%7,1), Fransa (%5,1), İngiltere (%4,0) ve Kanada (%3,6) takip etmektedir. Türkiye ise 213 levha ithalatçısı arasından dünyanın en büyük 14. levha ithalatçısı olarak yerini almıştır. Sektörde ihracatın ithalatı karşılama oranı 2000 yılında %15 iken 2009 yılında %133 seviyesine ulaşmış, 2010 yılında ise %98 olarak kaydedilmiştir.

4. Orman Ürünleri Sektörünün SWOT Analizi

Orman ürünleri sektörünün bölümleri olan kereste ve parke, kaplama ve kontrplak ve levha üretim işletme alanlarında küçük farklılıklara rağmen SWOT analizi bakımından tüm sektörün alt sektörleri ile benzerliği söz konusudur. Bu durum, Beş Yıllık Kalkınma Planlarındaki Sektör Analiz Raporları, mesleki kuruluşların hazırladıkları raporlar ayrı ayrı incelendiğinde açıkça görülmektedir.

4.1. Sektörün Güçlü Yönleri:

1. Kalite bilincinin artması
2. İhracat yapma bilincinin artması
3. İşçilik maliyetlerinin AB ülkelerine göre düşük olması
4. İşletmelerin modern teknolojiyi yakından takip etmesi
5. Sektörün uluslararası pazarlara açılmış bulunması
6. Üretim ve kalite standartlarını yükseltmek için gayret gösterilmesi,
7. İşletmelerin ürün çeşitliliği sağlamaya yönelik gayretlerinin artması
8. Sektördeki işletmelerin çoğunluğunun özel sektöre ait olması nedeniyle dinamik ve gelişmeye açık bir yönetime sahip olmaları
9. Sektöre ait mesleki çatı kuruluşların birçok uluslararası kuruluşlara üye olmaları

4.2. Sektörün Zayıf Yönleri:

1. Üretime Yönelik Zayıf Yönleri
 - Yerli hammadde temininde mevcut olan zorluklar
 - Yasa ve yönetmeliklerde mevcut olan eksiklikler
 - Eğitimli kalifiye personel eksikliği
 - İthal hammadde temininde mevcut olan zorluklar

- Sermaye darlığı, kredi temini vb. finansal sorunlar
 - Ürün standartları bilgisinin yetersizliği
 - Atölye tipi üretimin yaygın olması
2. Talep eksikliği ve tüketim piyasasının darlığı
 3. Gelişmeye yönelik Ar-Ge çalışmalarının yetersizliği
 4. İşletmelerin uluslararası pazarlarda tanıtım eksikliği
 5. Ulusal ve uluslararası fuarlara katılım yetersizliği
 6. Markalaşma yetersizliği
 7. İşletmelerin kurumsallaşamaması
 8. Enerji maliyetlerinin yüksek, kalitesinin düşük olması
 9. AB Standartlarının bilinmemesi
 10. Sektörün temel değerlerine yönelik bir bilgi bankasının bulunmaması

4.3. Sektöre Yönelik Fırsatlar

1. AB'ye üyelik süreci
2. AB ülkelerinde işçilik maliyetlerinin yüksek oluşu
3. Çevremizdeki birçok az gelişmiş ülke pazarlarına yakınlık
4. Sektörün özellikle Afrika ülkelerine açılması

4.4. Sektöre Yönelik Tehditler

1. Ekonomik belirsizlikler
2. Çevremizde yer alan ülkelerdeki siyasi ve ekonomik istikrarsızlıkların ortaya çıkması
3. AB uyum sürecinde orman ürünleri ile ilgili sertifikalandırma, çevre, sağlık vb. konulardaki sınırlama dayatmaları
4. Çin faktörü (İşçilik maliyetinin düşüklüğü ve ürün çeşitliliğini artırma yöntemleri ile hammaddenin tamamının değerlendirilmesinin sağladığı avantajlar nedeniyle)

KER

5. Sektördeki Yapısal Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Orman ürünleri sanayi sektörünün mevcut yapısal sorunları ve bunların çözüm önerileri aşağıda temel başlıklar altında verilmiştir. Bunlar:

5.1. Sektörde Teknoloji Kullanımının Yetersizliği: Özellikle kereste, parke ve kaplama sektörlerinin geçmiş yıllardaki kurulumu daha çok iç piyasanın ihtiyacını karşılamaya yönelik olup, çoğunlukla küçük işletmeler şeklinde yapılmışlardır. Küçük ölçekli işletmelerin sayıları daha fazla ve yeni teknoloji kullanımları sınırlıdır. Buna rağmen, iç piyasanın ihtiyacını karşılamamanın ötesinde, AB ve Ortadoğu pazarlarına hitap edebilme birikimine sahiptir. Kontrplak ve levha sektöründe üretim hattı sistemleri teknoloji kullanımı kereste, parke ve kaplama sektörlerine nazaran daha iyi durumda olup, önemli bir kısmı eski teknolojinin transferi olarak sahip olunmuş durumdadır.

Çözüm Önerisi: Sektör kuruluşlarının Ar-Ge çalışmalarına yönelmesi, yeni teknolojilerin kullanılması, işletmelerin fabrika ölçekli üretime geçmeleri, ürün çeşitliliği ve sertifikalı ürün satışının artması, bölgesel kalkınmayı ve teşvikleri esas alan yeni yasanın bir an önce sektör kuruluşlarının desteklenmesinde ve teknolojik yenilenebilmesinde kullanımı bu sorunun çözümünü sağlayabilecektir.

5.2. Yatırımlar İçin Finansman Yetersizliği: Orman ürünleri sektörünün genelinde yeni kapasite oluşumu için gelecek dönemde planlanmış yatırımlara ilişkin yeterli ve detaylı bilgi bulunmamaktadır. Ancak, özellikle kereste, parke ve kaplama sektörlerinde gitgide zorlaşan rekabet şartları, atölye tipi üretim yapan işletmelerin fabrika tipi üretime geçmeleri için yeni teknoloji içeren yatırımlara yönelmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu durum toplam kurulu işletme sayısında azalma (kapanma veya birleşme nedeniyle), orta ölçekli ve modern teknolojiyle üretim yapan ihracata yönelik yatırımlarda artış ve kurumsal bir dönüşüm olarak ortaya çıkmaktadır. Bu dönüşüm yatırımları süreci öz kaynakların ve teşviklerin yetersizliği, kredi maliyetlerinin pahalılığı nedenleri ile yapılamamakta ya da yavaş seyretmektedir.

Çözüm Önerisi: Teknoloji bakımından, CNC kontrollü tezgâhlar ile kurutma, buharlama ve emprenye tesislerine yatırım yapılmalıdır. Bu ihtiyacın karşılanması için bölgesel kalkınmayı ve teşvikleri esas alan yeni yasanın bir an önce sektör kuruluşlarının desteklenmesinde kullanımı sektöre özel avantajlar sağlayabilir.

5.3. Sektörün Test ve Analiz Laboratuvarlarının Bulunmaması: Dış ticarete (ihracat-ithalat) ve iç tüketimde daha çok kamu alımlarında aranan kalite analiz ve testlerinin yapılabilirdiği kontrol ve AR-GE laboratuvarları bulunmamakta ya da birkaç cihazdan müteşekkil yetersizdir. İşletmelerde bu alanda çalışan uzman personel istihdam edilmemekte veya mühendis personel bu çalışmalarını yürütmektedir.

Çözüm Önerisi: Bu kapsamda, kapsamlı olarak üniversitelerde veya özel sektörde orman ürünlerine yönelik hizmet verecek test ve analiz laboratuvarları oluşturulmalı ya da sektör kuruluşlarında yeterli cihaz-aletler ile donatılmış laboratuvarlar oluşturulmalı, ürünlerin standartlara uygunluğu konusunda sürekli bir geri besleme sağlanmalıdır. Ortak bir bilgi bankası kurularak işletmeler bu sisteme entegre olabilmelidir.

5.4. Sektörün Hammadde Teminindeki Sorunlar: Ormanlarımızdan kereste-parke ve kaplama-kontrplak sanayisinin talebine uygun nitelikte tomruk yeterince üretilmemektedir. Yerli tomruk kullanılması randıman ve kaliteyi düşürerek maliyetlerin artmasına neden olmaktadır. Hammadde fiyatlarının yüksekliği sektörü olumsuz yönde etkilemektedir. Hammadde kaynaklarına yönelik optimizasyona gidilemediği için tedarik masrafları artmaktadır.

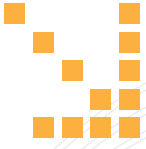
Çözüm Önerisi: Yerli hammadde temininde karşılaşılan güçlüklerden dolayı üretimdeki açıkların ithalat yoluyla karşılanma zorunluluğu ülke ekonomisi ve orman kaynaklarımızdan yeterince yararlanamama yanında kaynak israfına neden olacaktır. Bu nedenle, verimsiz ve bozuk orman alanları yeniden düzenlenerek, standartlara uygun üretime öncelik verilmelidir. Özel ormancılığın teşviki ve yaygınlaştırılması, hızlı büyüyen endüstriyel ağaç türlerine öncelik verilmesi çözüm için önemli katkı olarak değerlendirilmektedir. Devlet ormanların sertifikalanması, sertifikalı üretimin artırılması, kaliteli üretim açısından zorunluluk arz etmektedir.

5.5. Enerji Maliyetlerinin Pahalılığı: Sektörün ihracattaki en önemli problemlerinden biri enerji sorunudur. Enerji maliyeti Avrupa ülkelerine kıyasla yüksektir. Bu durum rekabeti olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi: Ülkemizdeki enerji fiyatlarının gelişmiş ülkelere oranla yüksek olması nedeniyle sektörün rekabet gücünün korunması için enerji fiyatlandırması revize edilmeli ya da üretim ve istihdam artışı karşılığında enerji sanayiciye rekabet edebilme düzeyinde ucuza sağlanmalıdır.

5.6. Kalifiye Eleman Yetersizliği: Kaliteli üretimi gerçekleştirecek kalifiye işçi ve teknik eleman istihdamı yapılmamaktadır. Genelde birkaç usta yanında çoğunlukla ilkökul mezunu vasıfsız işçilerle üretim yapılmaktadır. İşçi prim ve vergilerin yüksek oluşu bu sektörde kalifiye eleman istihdamını güçleştirmektedir.

Çözüm Önerisi: Orman ürünleri endüstrisinde daha kaliteli ürün elde etmek ve verimi artırmak amacıyla bu alanda eğitim almış teknik eleman çalıştırılması teşvik edilmeli ya da kuruluş çalışanlarına dönemseller yoğunlaştırılmış teorik ve uygulamalı mesleki eğitim verilmesi yasal zorunluluk haline getirilmelidir. SGK primleri uluslararası standartlar

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir. Sektörde mevcut olan haksız rekabetin önlenmesi için vergiler makul oranlara indirilmeli, istihdam üzerindeki vergiler azaltılmalı, istihdam, ihracat, fuarlar ve Ar-Ge teşvik edilmelidir.

5.7. Hammadde Fiyatları Üzerindeki İlave Vergi Yükleri: Türkiye’de hammadde fiyatlarının yüksek olmasının nedenlerinden biri, Orman işletmeleri tarafından ihale yolu ile yapılan satışlarda

- Ağaçlandırma Fonu (% 3),
- Tellaliye (% 1-2),
- Karar Pulu (‰ 4,5),
- İlave KDV (%1,6),

Ayrıca DİİB kapsamı dışındaki alımlardan da

- Bakanlık Fonu % 3 oranında alınmaktadır.

Tomruk satışları için bu oran % 27,5 bulmakta, buna ilaveten yükleme ve taşıma maliyetlerinin de yüksek olması hammaddenin fabrika teslim maliyetini artırmaktadır.

- Rusya Federasyonu, Azerbaycan, Cezayir, İran tarafından Türk ürünlerine yüksek oranlı gümrük vergileri uygulanmaktadır.

Çözüm Önerisi: Dünya pazarlarında sektörün rekabet gücünü artırma adına hammadde maliyeti üzerindeki bu ilave vergiler kaldırılmalıdır. Rusya Federasyonu, Azerbaycan, Cezayir, İran tarafından Türk ürünlerine uygulanan yüksek oranlı gümrük vergisinin düşürülmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

5.8. Hammadde Satışlarında Koşulların (kredi, tahsisat kriterleri) İhracat Yapan Üreticileri Dikkate Almadan Belirlenmesi: Orman Genel Müdürlüğü tarafından ihale ve tahsis yoluyla yapılan peşin satışlarda herhangi bir indirim yapılmamakta, vadeli satışlarda ise bedelin % 40’ ı peşin alınmakta % 60’ ı için ise 9 aylık bir dönem için % 9 oranında vade farkı uygulanmaktadır.

Çözüm Önerisi: Peşin alımlarda eski uygulamalarda olduğu gibi % 10 indirim, vadeli alımlarda % 20 peşin kalan % 80 için 9 aylık vadede toplam % 4.5 vade farkı uygulanması imkanı verilmelidir.

Orman İşletme Müdürlüklerince, imalatçı-ihracatçılara DİİB kapsamında, Orman Kooperatiflerine sağlanan koşullarla hammadde tahsisatı yapılmalıdır.

Tahsisli satışlarda, tahsis kriterleri belirgin değildir. Bu yüzden objektiflikten uzaklaşabilmektedir. Tahsisli satışlarda, üretici firmaların kapasite raporları dikkate alınarak objektiflik sağlanmalıdır.

5.9. Kalitesiz Hammadde İthalatı: Çin ve Uzakdoğu ülkelerinden düşük hammadde ve enerji maliyeti sayesinde ülkemize göre ucuza mal olan kalitesiz yonga levha (sunta), kaplanmış yonga levha (sunta lam), lif levha (mdf), kaplanmış lif levha (mdflam), laminant ve mdf panel kapıları ithal edilmektedir.

Çözüm Önerisi: Bu ülkelerden gelen ürünlerle rekabet edebilmek için, bu ürün gruplarının ithali, taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar elverdiği ölçüde engellenmelidir. Tüm alt sektörler bazında:

1- Özellikle Rusya, Türkî devletler, İran gibi ülkelere yapılacak ağaç mamulleri ve orman ürünleri ihracatını kolaylaştıracak serbest ticaret anlaşmaları hayata geçirilmelidir.

2- Son günlerde Suriye'ye uygulanan ambargolar nedeni ile para transferi gerçekleştirilememektedir. Ambargo öncesi yapılan hizmet ve teslimlerin tahsilâtları sorun yaratmaktadır. Suriyeli muhataplar ödemelerini bir şekilde nakden yapma arzusundadırlar. Ancak mevzuat buna izin vermemektedir. Bu konuda geçici de olsa düzenlemeler yapılarak Suriye den tahsilât kolaylaştırılmalıdır.

3- Eximbank sektöre uygun uzun vadeli kredi modeli geliştirmeli, rakip ülkelerin yaptığı gibi alıcıya finansman yapacak modeller geliştirmeli.

6. Sektörün Rekabet Gücünün Artırılması

Kereste ve parke sektörü, orman ürünleri işletmeciliğiyle uğraşan işletme stratejilerini ve mal politikalarını etkileyen çevresel güçler hammadde temin edilebilirliği, imalat teknolojisi ve pazar talebi olarak sıralanabilir.

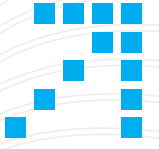
Türkiye'nin kereste sektörü ve diğer alt faaliyet sektörleri bu anlamda değerlendirildiğinde; pazar talebi kendi kaynaklarımızdan üretilen kereste ve diğer üretim girdileri ile karşılanamamaktadır. Ürünlerin fiyatları çok yüksek, buna karşın bazı ürünlerin kaliteleri ihtiyaca cevap verememektedir. Son yıllarda ithalat yoluyla oldukça ucuza elde edilen ürünlerle karşılanan bu ihtiyacın uzun vadeli bakıldığında rasyonel çözümüne yönelik çalışmalara gidilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, sektörde üretimin istikrarlı olmamasının yanında, ülkemizde genellikle kalite garantisi verilememekte ve standartlara ilişkin güven problemi yaşanmaktadır. Eğitim noksanlığı, depolama, ambalajlama ve veri arşivleme gibi konularda da büyük eksiklikler gözlenmektedir.

Son yıllarda hızlandırılan özelleştirme çalışmalarının uzun vadede bu sorunu büyük ölçüde çözmesi beklenmektedir. Bunun yanında ülkemizde kurulu kereste tesislerinin, pazar ihtiyacı, kapasite ve teknoloji olarak ormanlarımızın verim gücü, ürün cinsi gibi önemli faktörler dikkate alınarak geliştirilmesinin de faydalı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, hammadde açığının kapatılması için; kereste üretimini yapan ve adeta tekel durumunda olan, Orman Genel Müdürlüğü'ndeki üretim maliyetlerinin düzenlenmesinin ve verimliliği artırıcı uygulamalara gidilmesinin de söz konusu sorunların çözümüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Türkiye'de kereste sektöründe faaliyet gösteren ISO 9000 veya ISO 14000 belgeli işletme bulunmamaktadır. Sertifikalandırma ve Ar-Ge faaliyetlerine önem verilmesi, çalışan mühendis ve teknik eleman sayısının artması, girdi kalitesinin istikrara kavuşturulması, kurutma, buharlama ve emprenye işlemlerinde teknik esaslara uyulması, sertifikalı ürün kullanımının yaygınlaşması ve çevre konularına önem verilmesi sektörün rekabet gücünü artıracaktır.

Kaplama ve kontrplak sektörü, ülkemizde ahşap kaplama malzemeleri sektöründe

tam kapasite ile çalışılmamakta olup, bunun en önemli nedenlerinin başında talep yetersizliği, hammadde yetersizliği ve finansman sıkıntısı yer almaktadır. Kaplama üretim standartları TSE tarafından belirlenmiş olmakla birlikte firmaların %98'i belirli bir standarda uymadan üretim gerçekleştirmektedirler. Bu durum kaliteli üretimi de dolaylı olarak etkilemektedir.

Yonga ve lif levha sektörü, sektörde faaliyet gösteren kuruluşların çoğunluğu TSE kalite yeterlilik belgesi ve TSE uygunluk belgelerini almış olup, üretimlerinde standartlara uymaktadırlar. Ayrıca, bazıları ISO 9001, ISO 9002, ISO 14000, OHSAS 18001 ve SA 8000 standart belgelerine sahiptir. Sektördeki kapasite kullanım oranları yonga levha için % 80, lif levha için ise %97'dir. Kuruluşların çoğunluğu TSE kalite yeterlilik ve TSE uygunluk belgeleri, bazıları ise ISO 9001,ISO 9002, ISO 14000, OHSAS 18001 ve SA 8000 standart belgeleri almışlardır. Buna göre, sektörün kaliteli üretim yaparak rekabet gücünü koruduğu söylenebilir.

7. Genel Değerlendirme

Orman ürünleri ana sektörü ağaç ve ağaç mantarı ürünleri (200) adı altında (mobilya hariç);

(201) Ağacın hızarlanması, planyalanması ve emprenye edilmesi,

(202) Tahta plaka imalatı, kontrplak, yonga levha, sunta, diğer pano ve tahtaların imalatı,

(203) İnşaat kerestesi ve doğrama imalatı,

(204) Ahşap konteynir imalatı,

(205) Diğer ağaç ürünleri, ağaç mantarı ürünleri, saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı

olmak üzere beş alt sektörden oluşmaktadır.

Orman ürünleri sektörü geçmiş yıllarda daha çok iç piyasanın ihtiyacını karşılamaya yönelik faaliyet göstermektedir. Sektörde genellikle ürün ve kalite standartları tam olarak uygulanmamaktadır. Küçük ölçekli işletmeler sayısal olarak çoğunluğu oluşturmakta ve bunların yeni teknoloji kullanımları düşük düzeydedir. Buna rağmen, iç piyasanın ihtiyacını karşılamının yanında son yıllardaki gelişmeler doğrultusunda; AB, Rusya, Orta ve Kuzey Afrika, Ortaasya ve Ortadoğu pazarlarına hitap edebilme birikimine sahiptir.

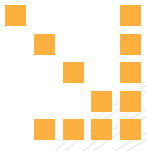
Orman ürünleri sektörünün 2008 yılı itibariyle genel imalat sanayi içerisinde işyeri sayısı, istihdam, üretim değeri, kapasite kullanım oranı (KKO) ihracat, ithalat, bunların birbirlerini karşılama oranı gibi temel değerleri Tablo 30'da verilmiştir.

Tablo 30: Orman Ürünleri Sanayinin Genel İmalat Sanayi İçindeki Temel Değerleri

	Genel İmalat Sanayi	Ağaç Ürünleri Sanayi	Pay (%)	Sıralama
İşyeri Sayısı (2008) (Adet)	321,652	28,611	8.9	5
Toplam Çalışan Sayısı (2008) (Kişi)	2.858.485	71,526	2.5	13
— Kadın	565,102	3,786	0.7	19
— Erkek	2.293.383	67,740	3.0	9
Ücretli Çalışan Sayısı (2008) (Kişi)	2.538.318	40,047	1.6	16
— Kadın	538,506	3,409	0.6	19
— Erkek	1.999.812	36,638	1.8	15
Üretim Değeri (2008) (Milyon TL)	477,137	6,402	1.3	17
Katma Değer (2008) (Milyon TL)	493,80	1,302	1.4	17
Katma Değer Oranı (2008) (%)	19.7	20.3		12
Ücretli Çalışan Başına Üretim Değeri (2008)	187,974	159,851		12
Ücretli Çalışan Başına Katma Değer (2008)	36,955	32,507		15
Üretim Endeksi (2005=100) (2010 ort)	114.4	189.7		1
Kapasite Kullanım Oranı (2010 ort) (%)	72.5	80.6		1
İhracat (2010) (Milyon USD)	105,858	622	0.6	18
İthalat (2010) (Milyon USD)	152,556	955	0.6	20
Dış Ticaret Dengesi (2010) (Milyon USD)	-46,698	-334		10
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (2010) (%)	69	65		10
RCA (2005–2010 Dönemi Ortalaması)	14	10		11
İstihdam Endeksi (2010 ort) (2005=100)	99.9	95.2		16
Çalışılan Saat Endeksi (2010 ort) (2005=100)	98.1	104.7		10
Çalışan Başına Üretim Endeksi (2010 ort) (2005=100)	114.5	199.2		1
Çalışılan Saat Başına Üretim Endeksi (2010 ort) (2005=100)	116.6	181.3		1
Fiyat Endeksi (ÜFE) (2003=100) (2010/12)	171.2	144.5		12
ÜFE Yıllık Değişim (2010) (%)	6.6	4.8		7
ÜFE Dönemsel Değişim (2005–2010) (%)	44.1	19.9		15
INPUT/OUTPUT TABLOSUNDAN HEAPLANAN BİLGİLER (2002)				
Doğrudan Geri Bağlantı Katsayısı		0.7407		7
Doğrudan İleri Bağlantı Katsayısı		0.7311		7
Toplam Geri Bağlantı Katsayısı		2.6147		13
Toplam İleri Bağlantı Katsayısı		1.5355		15
Toplam Üretim Girdileri İçinde İthal Girdi (%)		17.8		13

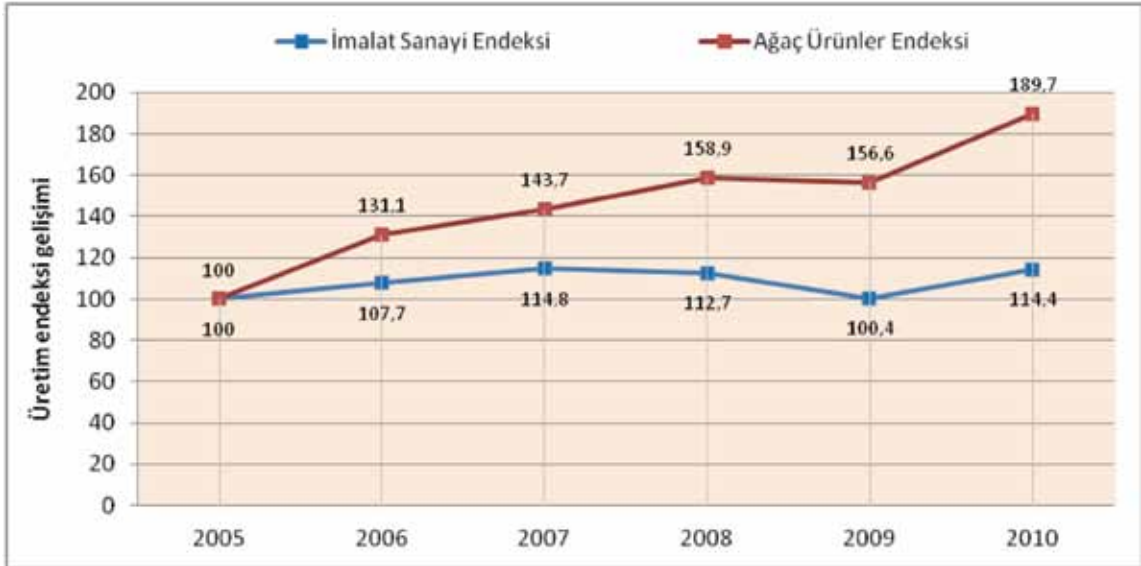
Kaynak: TÜİK

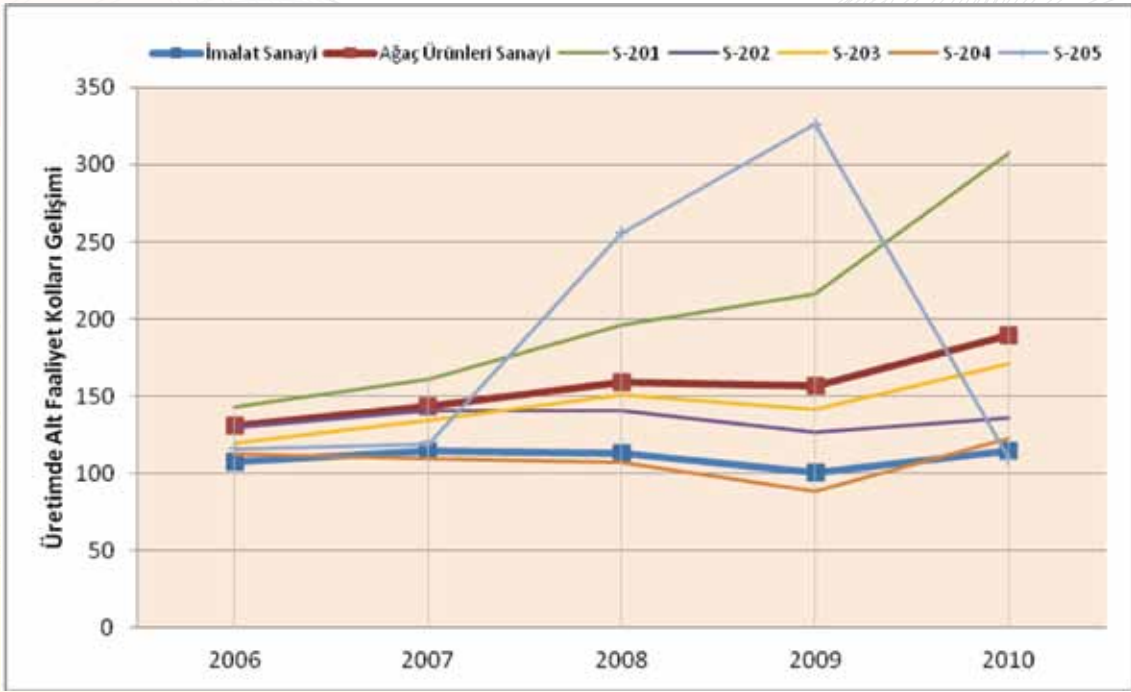
2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

İşyeri sayısı açısından imalat sanayi toplam işyeri sayısının %8,9'unu oluşturan orman ürünleri sektörü, istihdam açısından imalat sanayi toplam istihdamının %2,5'ini oluşturmaktadır. Sektördeki faaliyet gösteren işyerlerinin büyük bir kısmı, %76,4'ü inşaat kerestesi ve doğrama imalatı (203) alt faaliyet kolundadır. Emek yoğun bir sektör olan inşaat kerestesi ve doğrama imalatında çalışanlar sektör toplam istihdamının da %52'sini oluşturmaktadır.

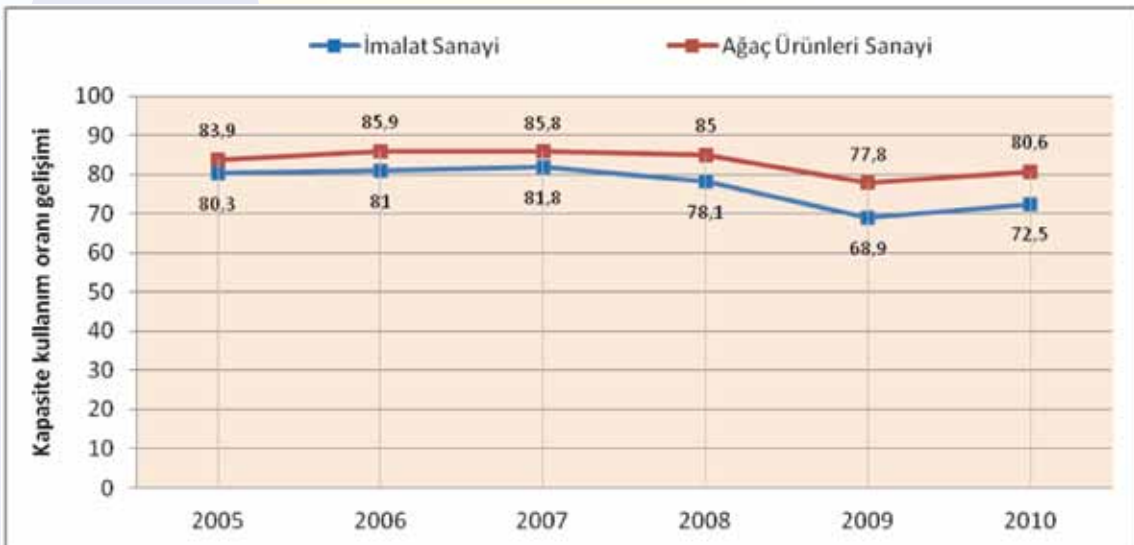
Sektörün üretim endeksi (üretim değeri ağırlıklı olarak) artış eğiliminde olduğu aşağıdaki grafikte görülmektedir. 2005–2010 döneminde üretim endeksi yıllık ortalama %13,7 oranında artmıştır. 2005 yılında 100 olan üretim endeksi 2010 yılında orman ürünleri sektöründe 189,7'ye yükselirken, imalat sanayi genelinde artış daha düşük (yıllık ortalama %2,7) olmuş ve 2010 yılında 114,4'e yükselmiştir.

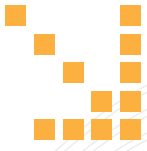
Alt sektörlerin tamamında üretim endeksi sektörel eğilime uygun olarak yükseldiği aşağıdaki grafikte görülmektedir. Üretim endeks değerinde en yüksek artış, ağacın hızlandırılması, planyalanması ve empenye edilmesi (201) sektöründe, en düşük artış ise diğer ağaç ürünleri imalatı, ağaç mantarı ürünleri imalatı; saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı (205) sektöründe olmuştur.

Orman ürünleri imalat sektöründe kapasite kullanım oranı (KKO) istikrarlı bir seyir izlediği aşağıdaki grafikte görülmektedir. 2009 yılına kadar %85'ler civarında olan sektörel kapasite kullanım oranı 2009 yılında krizin de etkisiyle %77,8'e gerilemiş, 2010 yılında ise tekrar %80'in üzerine çıkmıştır. Sektör kapasite kullanım oranı, imalat sanayi ortalama kapasite kullanım oranınının 6-7 puan üzerinde seyretmektedir.

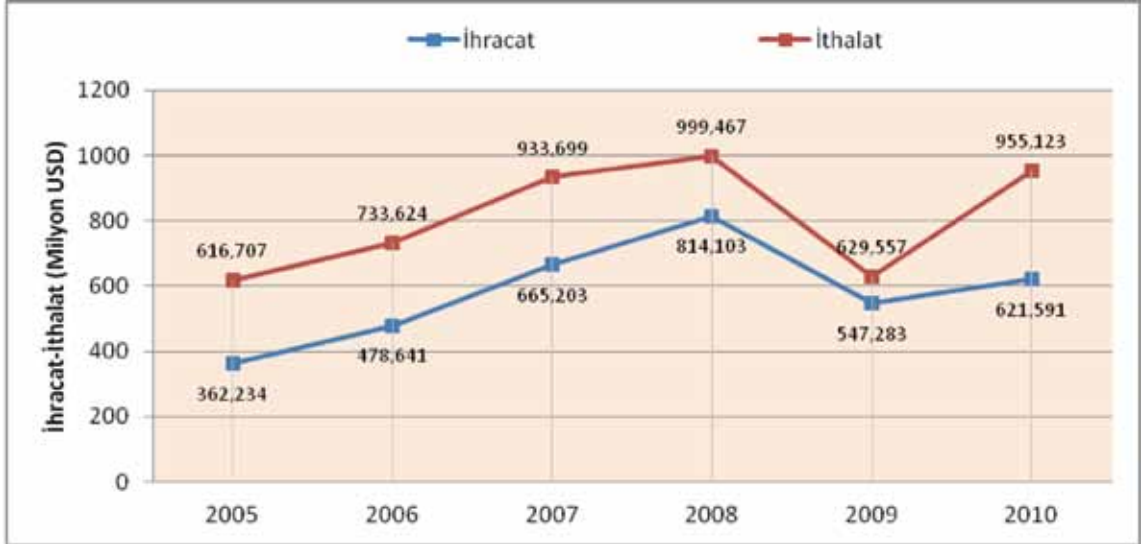

Alt sektörler itibariyle 2010 yılında; en yüksek kapasite kullanım oranı tahta plaka imalatı, kontrplak, yonga levha, sunta, diğer pano ve tahtaların imalatı (202) faaliyet kolunda %82,8 ile ve en düşük kapasite kullanım oranı ahşap konteynir imalatı (204) sektöründe %54,8 ile gerçekleşmiştir.

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

Sektörün ihracat/ithalat değerleri ve dengesi bakımından aşağıdaki grafik incelendiğinde, 2005–2008 yılları arasında ihracatın ithalatı karşılama makasının gittikçe kapandığını ve karşılama oranında artış olduğu görülmektedir. 2009 yılındaki kriz döneminde bu oransal ilişki %86,93'e kadar ulaşmıştır. 2010 yılında ithalat ve ihracat tekrar artış kaydetmesine rağmen, ihracatın ithalata göre düşük düzeyde kaldığı, ihracatın ithalatı karşılama oranının ise %65 civarında gerçekleştiği görülmektedir.

Grafikteki trende göre; ağaç ürünler sektörünün dış ticaret hacmi 2005 yılında 980 milyon USD iken, 2008 yılına kadar yükselerek en yüksek değeri olan 1,8 milyar USD seviyesine ulaşmış, 2009 yılında gerileyen dış ticaret hacmi 2010 yılında tekrar yükselerek 1,6 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. Sektör toplam dış ticaret hacminin %39'u ihracat, %61'i ithalattan oluşmaktadır. Genel imalat sanayi içindeki 22 sektör arasında ağaç ürünler sektörü 13. sırada yer almaktadır.

Genel imalat sanayi üretim değerinin içerisinde sektörün üretim değeri %1,3 gibi çok küçük bir kısmını oluşturmaktadır. Ancak, sektörde son yıllarda gerçekleşen yatırımlar ve kapasite artışları sektörün imalat sanayi içindeki payını da artırmıştır. 2003 yılında sektör üretim değeri imalat sanayi toplam üretim değerinin %0,9'unu oluştururken, bu oran 2008 yılında %1,3 düzeyine yükselmiştir.

Sektör, üretim değeri açısından imalat sanayi içinde bulunan 22 sektör içinde 2008 yılında 17. sırada yer almaktadır.

Orman ürünleri sektöründe 2008 yılı itibarıyla üretim değeri dağılımı bakımından;

% 48 ile en yüksek pay 202 no'lu tahta plaka imalatı, kontrplak, yonga levha, sunta, diğer pano ve tahtaların imalatı alt sektörüne aittir.

% 25'ini ağacın hızarlanması, planyalanması ve emprenye edilmesi (201),

% 14'ünü inşaat kerestesi ve doğrama imalatı (203),

%11'ini ahşap konteynır imalatı (204)

oluşturmaktadır.

Orman ürünleri sektörü katma değeri imalat sanayi toplam katma değerinin %1,4'ünü oluşturmaktadır. Sektörde katma değer oranı (katma değer/üretim değeri) %20,3'tür. Katma değer oranı düşüş eğiliminde olan sektör, katma değer oranının büyüklüğü bakımından imalat sanayinde bulunan 22 alt sektör içerisinde 2008 yılı itibariyle onikinci sıradadır. Sektör katma değerinin imalat sanayi toplam katma değeri içindeki payı bakımından üretim değerine paralel bir görünüm arz etmektedir.

Orman ürünleri sektörü geri ve ileri bağlantıları bakımından, imalat sanayi içindeki birçok sektörle etkileşim içindedir. Yarı mamul niteliğinde ürün üreten sektör, sahip olduğu yapı itibariyle birçok sektörle bağlantısı olan bir sektördür. Bu nedenle sektörün hem geri bağlantısı hem ileri bağlantısı yüksektir. Bu açıdan değerlendirildiğinde; sektör doğrudan geri bağlantı katsayısı -bir birimlik sektör üretimi için diğer sektörlerden kullandığı birim girdi- açısından imalat sanayi içinde 22 alt sektör arasında 7. sıradadır. Doğrudan ileri bağlantı katsayısı-sektör üretiminin diğer sektörler tarafından üretim için kullanılan kısmı- açısından da imalat sanayi içinde 7. sıradadır.

Dış ticaretteki rekabet gücünü belirleyen RCA değeri açısından orman ürünleri sektörü imalat sanayindeki 22 sektör içinde 11. en yüksek değere sahiptir. Orman ürünleri sektörünün RCA değeri sınırda olup eğilim olarak sabit görünmektedir. Alt sektörlerden:

İnşaat kerestesi ve doğrama imalatı (203) ve ahşap konteynir imalatının (204) rekabet gücü yüksek, eğilimi sabit,

Ağacın hızarlanması planyalanması ve emprenye edilmesi (201) ve diğer ağaç ürünleri imalatının (205) rekabet gücü düşük ve eğilim sabit,

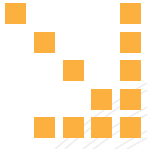
Tahta plaka imalatı, kontrplak, yonga levha, sunta, diğer pano ve tahtaların imalatında (202) ise rekabet gücü sınırda ve artış eğilimindedir.

Sektörün üretimde çalışanlar istihdam endeksi (2005=100) 2005-2010 döneminde gerileyerek 2010 yılında 95,2, üretimde çalışılan saat endeksi ise artarak 2010 yılında 104,7 olarak gerçekleşmiştir. Orman ürünleri imalat sektörü ücretli çalışan başına üretim ve katma değer açısından imalat sanayi geneline göre daha kötü durumdadır.

Orman ürünleri sektöründe ücretli çalışan başına üretim değeri 2008 yılı itibariyle 159.851 TL, katma değer ise 32.507 TL olduğu bildirilmektedir. Bu değerler ortalaması genel imalat sanayinde ise, üretim değeri 187.974 TL, katma değer 36.955 TL olarak verilmiştir. Orman ürünleri sektörünün genel imalat sektörüne göre düşük kaldığı görülmektedir.

Orman ürünleri sektöründe verimlilik 2005-2010 döneminde artmıştır. 2005 yılında üretimde çalışan kişi başına üretim olarak da adlandırılan **emek verimlilik endeksi** 100' den 2010 yılında 199,2' ye, çalışılan saat başına **üretim endeksi** ise 181,3' e yükselmiştir.

Orman ürünleri sektöründeki fiyat artışları 2004 Aralık-2010 Aralık döneminde yükselmekle birlikte, fiyat artışı hem imalat sanayi ortalamasından hem de fiyatlar genel

2011 Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Sektör Raporu

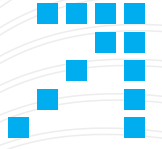
düzeyinden daha düşük kalmıştır. Dönem içerisinde sektördeki fiyat arışı %19,9 olarak gerçekleşmiş iken, imalat sanayi ortalama fiyat artışı %44,1, fiyatlar genel düzeyindeki artış ise %51,3 olmuştur.

Orman ürünleri sektörü performansındaki gelişim, aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi ağaç ürünleri sektörü istihdam ve KKO' su 2005 yılı performansının altında kalmışken; dönem içinde sektör fiyatları yüzde 21,2, üretim endeksi yüzde 97,6 verimlilik % 108,7, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 10,5 artış göstermiştir. Genel imalat sanayi ve sektörün bu değerler noktasındaki karşılaştırması aşağıda verilmiştir.

Kriterler / Dönemler	İmalat Sanayi=100 için Sektör Endeksi		İmalat Sanayi Gelişimine Göreli Olarak Sektörün Durumu
	2005	2010	
KKO	103.8	106.0	Yüksek
İstihdam	103.0	95.5	Düşük
Verimlilik	90.6	166.9	Yüksek
X/M	83.3	93.8	Yüksek
ÜFE	97.4	84.4	Düşük
Üretim Endeksi	96.2	162.0	Yüksek

Kaynak: TÜİK

Sonuç olarak; emek yoğun bir sektör olan sektörün Ar-Ge çalışmalarına yönelmesi, sertifikalı ürün satışının artması, yeni teknolojilerin kullanılması, işletmelerin atölye ölçekli üretimden fabrika ölçekli üretime geçmeleri potansiyelin etkin biçimde kullanılmasını sağlayabilir. Ancak, giderek yoğunlaşan rekabet, atölye tipi üretim yapan işletmelerin fabrika tipi üretime geçmeleri için yeni teknoloji içeren yatırımlara yönelmelerini zorunlu kılmaktadır. Uluslararası pazarlarda rekabet gücüne sahip olabilmek için mikro ölçekli, eski ve düşük kapasiteli makinelerle üretim yapan işletmelerin, teknolojik düzeylerini ve ürün kalitesini yükseltmesi gerekmektedir. Aksi takdirde bu tür işletmelerin rekabete dayanamayıp kapanmaları, işletme sayısı ve ortalama çalışan sayısında azalma olması kaçınılmazdır.

KAYNAKÇA

- Yonga Levha Sanayicileri Derneği Raporu -Eylül 2008
- 9. Beş Yıllık Kalkınma Planı Orman Ürünleri ve Mobilya Sektörü Özel İhtisas Komisyonu Raporu
- 2002 Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı Geçici Sonuçları
- Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik İşbirliği Alanı Komisyonu (UNECE) Kereste Komitesi Raporu -1999
- Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği 2011 Kereste Sektörü Raporu
- TÜİK verileri
- 2010 yılı Trademap Raporu
- FAOSTAT Database, 2011
- Çevre ve Orman Bak. Orm. Gen. Müd./2010 Yılı Orman Ürünleri Piyasasındaki Gelişmeler ve 2011 Yılı Beklentileri Raporu
- Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği 2011 Kaplama Sektörü Raporu
- Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği 2011 Kontrplak Sektörü Raporu
- Kalkınma Bankası Ağaç Ürünler Raporu-2012
- TOBB Sanayi Veri Tabanı

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ

Dumlupınar Bulvarı No: 252

(Eskişehir Yolu 9. Km.) 06530 Çankaya / ANKARA

w w w . t o b b . o r g . t r